

POLİTİK EŞCİNSELLİK

Baskıcı Aktivist Söylem Karşısında
Özgürlük Mücadelesi

İnsan Cinselliği Dergisi Komisyonu

AY!K
KİTAP

POLİTİK EŞCİNSELLİK

Baskıcı Aktivist Söylem Karşısında Özgürlük Mücadelesi

İnsan Cinselliği Dergisi Komisyonu

AY!K
KİTAP

Aydına Yayıncılık Ltd. Şti.
Ayvansaray Mah. Hoca Çakır Cad. No: 26/1 Fatih / İstanbul
Yayınevi Sertifika No: 50129

POLİTİK EŞÇİNESELLİK
Baskıcı Aktivist Söylem Karşısında Özgürlük Mücadelesi
İnsan Cinselliği Dergisi Komisyonu

Çeviri: Ebru Sofi

ISBN: 978-605-71741-2-3??????
Birinci Baskı: Temmuz 2022, İstanbul

Tüm hakları saklıdır.
Kitapta bulunan bütün isimler, paylaşımların gizliliğini korumak üzere değiştirilmiştir.
Bu kitap bilgi amaçlıdır. Profesyonel tıbbi yardım amacı taşımamaktadır. Kitabın yazarı
ve yayıncısı bu kitaptaki bilgilerin kullanımından ötürü ortaya çıkabilecek doğrudan
veya dolaylı herhangi bir sorumluluğu kabul etmemektedir.
Copyright©2022, Ayık Kitap

Baskı: Step Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 45522

İçindekiler

Yayıncı Ön Sözü.....	5
Cinsel Yönelimin Değişmezliği Fikrinin Sessiz Ölümü: Politik Taraftarlık Kazanınca Bilim Nasıl Kaybetti?	7
Lisansüstü Eğitimde Eşcinsel Aktivizmine Bulaşıp Hayatta Kalmak: İlk Elden Bir Hikâye.....	31

Yayıncı Ön Sözü

Joseph Nicolosi, Benjamin Kaufman ve Charles Socarides tarafından kurulan Ulusal Eşcinsellik Terapi ve Araştırma Derneği'nin geleneğini sürdüren Terapötik Seçim ve Bilimsel Bütünlük İttifakı'nın resmi yayını olan İnsan Cinselliği Dergisi, özelde cinsel yönelim ve cinsel kimlik odağında genelde insan cinselliği alanında bilim dünyasına ve topluma yönelik bilgi paylaşımına adanmış bilimsel bir dergidir. Derginin birincil hedefi bu alanda düşünsel çığır açan araştırmaları paylaşmaktır.

İnsan Cinselliği Dergisi, istenmeyen eşcinsel çekim yaşayan ve/veya kendi biyolojik cinsiyeti, cinsel kimliği ve değerleri arasında çatışma yaşayan bireylere yönelik çalışmalara özellikle önem göstermektedir. Eşcinsellik konusunda söylenmeyenlerin, dile getirilmeyenlerin, baskılananların, tecrit edilenlerin ve alternatiflerin sesi olmayı amaçlayan dergi, politik ve ideolojik baskılara karşın eşcinsel çekiminden memnun olmayanlara ve konunun ilgisine esasında başka bir ihtimalin mümkün olduğunu gösteren araştırmalara ve terapötik rehberliğe bilimin ışığında öncülük ediyor.

İnsan Cinselliği Dergisi hak sahibi David Pruden onayıyla yayınlanan bu seride, derginin önde gelen kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını siz kıymetli okuyucunun istifadesine sunmaktan memnuniyet duyuyoruz.

Ayık Kitap

Cinsel Yönelimin Değişmezliği Fikrinin Sessiz Ölümü: Politik Taraftarlık Kazanınca Bilim Nasıl Kaybetti?

Christopher H. Rosik, Ph.D.

Öz

Son dönemlerde yayımlanmış bu kapsamlı inceleme, cinsel yönelimde değişikliğin bilimsel ve yasal statüsü ile güncelde ne olup bittiğiyle ilgilenen herkes açısından okunmaya değerdir. Diamond ve Rosky'nin (2016) çalışmasına dair incelememde, cinsel yönelimin değişmediğine dair iddiaların bilimsellikten uzaktan, yasal açıdan yersiz ve adaletsiz olduğuna dair görüşlerini desteklemek üzere kullandıkları kanıtların ana hatlarını çıkarmaya ve özetlemeye çalışacağım. Sonrasında da yazarların bakış açısıyla ilgili bazı gözlemler sunacağım, bu esnada kendilerinin profesyonel cinsel yönelim değiştirme çabaları tedavisine (SOCE) özellikle dikkat çekeceğim; yazarlar bu tedavinin akla yatkınlığını psikoterapi haricinde hemen her bağlamda cinsel yönelimin akışkanlığını onaylamalarına rağmen doğrudan göz ardı etmektedir. Aynı zamanda yazarların cinsel yönelimle ilgili bilimsel çalışmaların, politik taraftarlık hedefleriyle anlaşmazlık içindeymiş gibi algılandığında

tehlikeye düştüğüne dair açık ve örtük kabullerine de ışık tutuyorum. En nihayetinde, yazarların bu değişmezlik sorusuna yönelik duruşlarına ilişkin dünya görüşlerinin etkisiyle ilgili bazı değerlendirmeler sunacağım. Değişmezlik iddialarının eşcinsel aktivistler arasında siyasi gündem açısından kullanışlı addedilmesi, Diamond ve Rosky'nin hayranlık uyandırıcı çalışmasına rağmen, muhtemelen bu gibi iddiaların profesyonel psikoloji disiplini içerisinde fena bir şekilde sonlanacağını da teminatıdır.

Cinsel yönelimin değişmezliğiyle ilgili araştırmaları özetleyen güncel bir makale bu elzem konuyla ilişkin bilimsel ve akademik söylemde bir dönüm noktası olduğunu ortaya koyabilir. Diamond ve Rosky (2016) cinsel yönelimin değişmez ve sabit olduğuna dair klasik görüşün cinsel azınlık haklarının temeli için artık desteklenebilir ya da gerekli olmadığı sonucuna varmayı sağlayacak bilimsel ve yasal kanıtları önümüze koyarlar. Bu yazarlar, lezbiyen gey ve biseksüel haklarındaki gelişmelerin nihayetinde yanlış olduğu kanıtlanan bir bilimsel anlayışın (bilerek veya bilmeyerek) yardımıyla olduğunu öne sürmektedirler. Ayrıca cinsel yönelimi değiştirme çabaları (SOCE) üzerine de fikirler sunmaktadırlar.

Bilim ve Hukuk Alanında Değişmezlik İddiaları

Diamond ve Rosky analizlerine, bilim ve hukuk alanındaki değişmezlik ilkelerinin arka planını sunarak başlamaktadırlar. Bilim açısından bakıldığında, yazarlar değişmezlik kavramının Yüksek Mahkeme'nin Amerika'da eşcinsel evlilikleri yassallaştırmasında hayati bir rol oynamadığını belirtmişlerdir. Sonrasında şu sonuca vardılar: "*Obergefell v. Hodges*'de Yüksek Mahkeme'nin elde ettiği zafer ışığında, eğer cinsel azınlık hakları açısından bu değişmezlik argümanlarının tedavülden kalkmasının en mümkün ve en önemli olduğu bir anın geleceğine inanıyorsak, işte o an gelip çatmıştır artık" (s. 2). Son-

rasında, değişmezlik iddialarının bilimsel olmadığını ortaya koymak üzere epeyce fazla metinden yararlandılar. Diamond ve Rosky analizlerinin öncülü olarak cinsel yönelimin (1) tek bir sebepten ziyade birden fazla biyolojik ve biyolojik olmayan kökene sahip olduğunu, (2) tanımlamanın ve ölçmenin kolay olmadığını, (3) kültürel faktörlerden etkilendiğini ve (4) cinsel çekim bağlamında birincil olarak tanımlanmadığını belirtmiştir. Yazarlar, cinsel yönelimin değişmezliği iddialarının bilimsellikten uzak niteliğini beş önemli alandaki analizleri aracılığıyla anlatmaya devam ederler. Bu alanlar; genetik katkılar, nöro-endokrin katkılar, değişime dair kanıtlar, seçimin rolü ve bilim ile politik taraftarlık arası mesafe.

Genetik Katkılar

Diamond ve Rosky epigenetikteki önemli gelişmelerin altını çizerler: Kimyasal mekanizmalar, belli çevresel etkilere tepki olarak organizmanın hayatındaki farklı noktalardaki genlerin ifadesini değiştirirler. Epigenetik, genetik mirasın geleneksel modellerine doğrudan meydan okur. Yazarlar şu sonuca varırlar: “Özünde, insan epigenomuna dair anlayışımızdaki mevcut bilimsel devrim *herhangi* bir yapısal özellikle ‘doğmuş’ olmak anlayışıyla birlikte ‘eşcinsel doğmuş’ olma fikrine de meydan okumaktadır. Genetik mirasımız, ağırlıkla dinamik, gelişimsel ve çevreye gömülüdür” (s.4, italikler yazara ait).

Diamond ve Rosky, bunların ardından, kalıtsallık konusuna döner ki doğru şekilde işaret ettikleri bu kalıtsallık nüfustaki kişiler arasında çeşitlilik hesaplarıdır ve kişilerdeki genetik ve çevresel etkilerin dengesini temsil ediyor değildir. Bazı kalıtsallık çalışmalarından bahsederler. Bu çalışmalar cinsel yönelimde nüfus farklılığının %32’sinin genetik faktörlere bağlı olduğunu ortaya koymaktadır, değişmez olduğu düşünülmeyen karakter özelliklerine kıyasla daha az bir yüzdendir bu. Bunlar arasında boşanma, sigara içme, bel ağrısı ve bedene duyulan

memnuniyetsizlik vardır. İkiizlerin uyum oranları ve insan genomlarına ilişkin araştırma literatürüyle ilgili analiz de benzer bir doğrultuya işaret etmektedir. Yine bir diğer onayladıkları güncel incelemeyi alıntulamaktadırlar: “Bailey ve meslektaşları (baskı aşamasında) kendi incelemelerinden cinsel yönelimin bir şekilde (çoğu zaman değil) genetik olduğunu ve özdeş ikizlerde eşcinsel yönelime dair nispeten düşük uyum göz önünde bulundurulduğunda, sorgusuz sualsiz çevresel faktörlerden etkilendiği sonucuna varmışlardır.” (s.4) Diamond ve Rosky aynı zamanda genetik etkinin kadın cinsel yöneliminin aksine erkek üzerinde çok daha görünür olduğunu onaylarlar. Çıkarımlarına göre bu erkeklerin yönelimlerinin daha az değiştiğine işaret etmekten ziyade erkek eşcinselliğinin daha fazla ve sürekli şekilde damgalandığını yansıtıyor olabilir ki bu da “... genetik yatkınlıkların kadın eşcinselliğinden ziyade erkek eşcinselliğinin ifadesinde daha fazla ve daha tutarlı bir rol oynamasına imkân verecektir.” (s.5).

Nöro-endokrin Katkıları

Diamond ve Rosky, nöro-endokrin modele dair benzer şekilde ılımlı bir görüş sunar; bu görüş rahimde cinsiyete uygun olmayan androjen ya da östrojen düzeylerine maruz kalmanın sonraki dönemlerde cinsel yönelimi şekillendirebileceğini öne sürer. Bu teoriyle ilgili mevcut araştırmaların çoğunun hayvan çalışmalarından geldiğini gözler ve sonuçları hayvanlardan insanlara genellenmenin belirsizliklerle dolu olduğuna işaret ederler. Bundan ötürü de doğru olarak beyan edilebilecek tek şey doğumdan önceki hormonların yetişkin cinsel yönelimi üzerindeki etkilerine dair kanıtların kısıtlı olduğudur. Yazarlar şu sonuca varmaktadır: “Kanıtlar öyle karmaşıktır ki bu doğum öncesi hormonların bazı bireyin eşcinselliğine katkı sağlamış olabileceğini fakat belirlemediğini göstermektedir.” (s.6)

Cinsel Yönelim Değişebilir mi?

Bu kısımda, Diamond ve Rosky öncelikle SOCE'yi ele almakta ve APA'nın 2009 Çalışma Kolu'nu (APA 2009) alıntılamanı basmakalıp karşılık vermektedirler. Yazarların inceleme boyunca farklılaşan uzmanlıkları yorumlama noktasındaki açık kabiliyetine rağmen (bu pek şaşırtıcı değildir tabii) SOCE tedavisinin fazlasıyla basitleştirilmesi ve karikatürize edilmesi hayal kırıklığı yaratıyor. Bu konuya daha sonra değineceğim.

Yazarlar profesyonel terapide danışan çabalarının eşcinsel çekimdeki değişimi kolaylaştırabileceğini reddederken aynı zamanda cinsel yönelimdeki eş zamanlı değişimin çarpıcı bir düzenle gerçekleştiğini de kabul ederler. Diamond ve Rosky'e göre, nüfus temelli ve boylamsal araştırmalar, cinsel yönelimin değişmezliğiyle ilgili sonuçlar o dönemin nörobiyolojik ve genetik araştırmalarından türetildiğinde, yani 20-30 yıl önce mevcut değildi. Durumu özetleyen bir tabloda, bu çalışmalardan gelen veriler şuna işaret ediyordu: Erkeklerin %26-45'i, kadınların da %46-64'ü değerlendirilen zaman dilimi (3 ile 10 sene) içinde cinsel çekimde değişim yaşadıklarını bildirmişlerdir. Dahası, böyle bir değişim bildirenler arasında erkeklerin %50 ile 100'ü kadınlarınsa %55'i ile 91'i değerlendirme dönemi içerisinde heteroseksüellik yönünde değişim yaşadıklarını bildirmişlerdir. Konuyla ilgili geleneksel görüşe karşı gelen Diamond ve Rosky "değişim oranlarının katılımcılar yaş aldıkça düşüyor gibi görünmediği" şeklinde ek bir gözlemlerde bulunurlar (s.8).

Kültürün, eşcinsel çekimin dışavurumu üzerinde sahipmiş gibi görüldüğü etki ve doğal değişim de aşikârdır. Diamond ve Rosky, Hollanda'dan bazı verileri kullanmışlardır. Bu veriler şuna işaret etmektedir: Eşcinsel çekime dair 1989-2009 arası raporlar ve kadınlarda eşcinsel davranışa dair bildirimler, sırasıyla, %3'ten 18' ve %4'ten 12'ye artmıştır. Bu değişim oranları erkekler için %6 ile 12 arasındadır fakat eşcinsel davranış

sergileme oranları %12’de sabitlenmiştir. “Özetle” der yazarlar, “değişim verileri nispeten açıktır: Her ne kadar cinsel yönelimi değiştirmeye yönelik terapötik çabalar başarılı olmasa da hemcins ve karşı cinse yönelik çekim kalıpları zaman zaman kendiliğinden değişir ve eşcinselliğe dair değişen genel kabul ortamı da bu değişimi etkileyen faktörlerden biri olabilir.”

Cinsel Yönelim Tercih Edilebilir mi?

Diamond ve Rosky, “seçim” meselesini kısaca tahlil eder ve bilimsel açıdan makul bir sonuca varırlar: “Şu an için bilimin en doğru özeti şudur: Bazı bireyler kendi cinsel yönelimlerinde seçimin (kendi tercihlerinin) bir rolü olduğunu algırlar ama biz *bunun ne anlama geldiğini bilmeyiz*” (s. 9; italikler yazara ait). Yazarlar, burada İttifak’la aynı pozisyonu alır: Kamusal tartışmalarda genelde görülen basit “seçim” mefhumları cinsel arzunun karmaşık ve çokboyutlu doğasına adilce yaklaşılmaya yetmez.

Bilimsel Bulgular ve Kamu Desteği

Makalenin en ilginç ve neredeyse itirafçı kısımlarından birinde, Diamond ve Rosky, bilim ve eşcinsellik taraftarlığı arasındaki ilişkiyi ele alıyor. Bu değişmezlik ilkesinin niçin cinsel azınlık haklarıyla ilgili kamusal söylemde temel unsur olmaya devam ettiğini sorar ve destekçilerin, bu iddiaların etkili bir savunuyu için gerekli olduğuna inandığı cevabını bulurlar. Cinsel yönelim değişmezliği ilkesinin sessiz ölümünün nihai sebebi muhtemelen budur. Yazarlar, taraftarlık yapmanın bilimin tarafsız gözle okunmasını zorlaştırdığını kabul etme dürüstlüklerinden ötürü alkışlanacaktır ki bu da değişmezlik iddialarının homofobik addedilmesini sorgulayan kamusal figürlerle bir çerçeveye yol açmıştır.

Yazarlar, İttifak'ın bütün üyeleri olmasa da pek çoğunun katılacağı doğru bir özet vererek makaleyi bitirirler: “Fakat bu örnekler değişmezlik iddialarının bilimden ziyade kültürel değerlerle çatışmaya girdiği gerçeğinin altını çizer. İlgili bilim yalnızca her iki taraf eliyle yanlış temsil edilmekle kalmaz. Değişmezlik iddiaları, geçerliliğinin sorgulanması gereken konusulmamış yasal ve ahlaki ilkelere dayanmalıdır.” (s.11) Sosyopolitik yelpazedeki pek çok insan bunun içgüdüsel olarak doğru olduğunu bilmesine rağmen, durum yine de Diamond ve Rosky kadar prestijli LGB akademisyenleri için hayret verici bir kabuldür.

Değişmezliğe Gerek Yoktur: Hukuki Analiz

Diamond ve Rosky'nin dikkatlerini verecekleri bir sonraki konu cinsel azınlıkların haklarıyla ilgili önemli ipuçlarına sahip oldukları sonucuna vardıkları yasal durumları incelemektir. Şöyle bir çıkarım yaparlar: Her ne kadar önceki vakalardaki hukuk meselesi değişmezlik iddialarını uygun şekilde ele aldıysa da “bu zaferlerin yalnızca az bir kısmının değişmezlik iddialarına dayandığını görmek çarpıcı olmuştur” (s.13). Yazarlar, davacıların değişmezlik iddialarına yaslanmak zorunda olmadan genelde kullandıkları beş yola (esasında altı) işaret etmektedir:

Faktörlerden Biri

Diamond ve Rosky, Yüksek Mahkeme'nin değişmezliğe tarihsel süreçte Eşit Koruma İbaresinde uygulanması mecbur bir zorunluluktan ziyade düşünülmesi gereken bir faktör olarak muamele etmiştir. Bu yüzden böyle yasal iddialar geliştirmek için değişmezlik ilkesine gerek yoktur; ayrıca bu gibi korumalar için “artırılmış güvenlik” uygulaması da gerekli olmamıştır.

Değişmezliği Yeniden Tanımlamak

Burada yazarlar dava hukuku seyrinde değişmezliğin yasal tanımının önemli şekillerde değiştiğini bildirmektedir. Sorulması gereken soru artık “LGB bireyler cinsel yönelimlerini değiştirebilirler mi?” değil de “Bunu yapmaya zorlanmalılar mıdır?” olmalıdır. Buna eşlik eden yasal soru da şartsız bir “hayır” olmalıdır. Bu yasal yeniden tanım, değişmezliğin artık değişmez bir özellik çağrışımı yaptığı değil de kişinin kimliğinin merkezinde duran bir özellik belirtir ve yazarlar bu durumun bazı eksiklikleri olabileceğini kabul ederken bunu bir ilerleme olarak da görürler.

Cinsiyet Ayrımcılığı

Cinsel yönelim kavramı, cinsiyet kavramına dayandığından ötürü, Diamond ve Rosky'nin vardığı ve mahkemelerin de son dönemlerde mutabakat sağladığı üzere cinsel ayrımla ilişkili yasalar cinsel azınlık haklarının yasal olarak ele alınmasıyla da ilgilidir. Şunu bildirirler: “Cinsiyet temelinde ayırım yapmaksızın cinsel yönelim temelinde ayırım yapmak imkânsız olduğundan ötürü, cinsel ayrıma dayalı her bir ayrımcılık eylemi cinsiyet ayrımı olarak tanımlanabilir” (s. 15). Mesela, eşcinsel evliliğe karşı yasaların (gey erkek ve lezbiyenlere ayrımcılık yapmaya niyetlenirken) bu sonuca cinsellik/cinsiyet temelli çift ayrımı yaparak ulaştıklarını iddia etmektedirler.

Ahlaki Kınamayı Amaç Olarak Belirlemek

1996'dan beri Yüksek Mahkeme ahlaki kınamayı meşru bir devlet çıkarından ziyade bir eşcinsel karşıtlığı biçimi olarak görmeye başladı; böylece cinsel yönelimin değişmezlik temelinde şüpheli bir statü verip vermediğini belirlemeye yönelik herhangi bir ihtiyacı da ortadan kaldıracaktı. Diamond ve Rosky bunun eşcinsel karşıtı addettikleri yasalarla savaşmak

için çok etkin bir strateji olduğunu düşünmektedir. “Mahkemenin kurallarına göre”“ derinlerde yatan ahlaki görüşler temelinde olsa bile bir grup insanı yaralama, damgalama ya da kenara itme peşindeki yasalara söz konusu grubun karakteristik özellikleri fark etmeksizin müsaade edilemez” (s. 16).

(Eşcinsel Çiftlerin) Çocuklarına Verilen Zarar

Muhafazakârlar, heteroseksüel evliliği onaylayan ve koruyan yasaların, devletin bir anne ve baba tarafından çocuk yetiştirmeyi teşvik etmekteki çıkarını geliştirdiği ve böylelikle çocuğun yararına bir iş yaptığı için gerekli olduğunu öne sürerler. Fakat Yüksek Mahkeme bu tür yasaların esasında eşcinsel çiftlerin çocuklarına zarar verdiği ve onları aşağıladığı hükmüne varmak için bu iddiayı tersine çevirmiştir. Bu iddia, eşcinselliğin değişmez olduğuna dayanmaz; yalnızca bazı eşcinsel çiftlerin çocuk yetiştirdiği gerçeğine dayanır. “Destekçiler, avukatlar ve bilim insanları artık etkin bir şekilde korumaya ihtiyacı olan çocukları eşcinsel karşıtı programları kodlayan yasalarca zarar gören ve ‘aşağılanan’ *LGBT bireylerin çocukları* olduğunu ileri sürerler” (s.17; italikler yazara ait).

Seçme Özgürlüğü

Diamond ve Rosky, Yüksek Mahkeme Eşit Koruma İbaresinden ziyade Kanuni Prosedür İbaresini başlığında Teksas sodomi [livata] yasasını hükümsüz kıldığında değişmezlik iddiasıyla ilgili bir başka yol açacağını düşündüklerini gözlemlemiştir. Mesela, eşcinsel bağları ve ilişkileri seçme özgürlüğü ve serbestliği haline gelmiştir ki bu karta daha sonra eşcinsel evlilik karşıtı yasaların bir bireyin evlenme hakkını ihlal ettiğini öne sürmek üzere etkin şekilde başvurulmuştur. Yazarlar, *Obergefell* kararının değişmezliğe atıfta bulunduğu konusunda hayıflanmakta, bu kararı tamamen gereksiz bulmaktadırlar. Cevabını bildikleri şu retorik soruyu sormaktan geri durmazlar:

“Artık eşcinsel evlilik herkes için yasal olduğuna göre, Yüksek Mahkeme’nin cinsel yönelimle ilgili köhnemiş bir fikre sahip olmasının ne zararı olabilir?” (s.17). Bu makalenin son kısmında, yazarlar tam da bu soruya odaklanmaktadır

Değişmezlik İddialarının Adaletsizliği

Diamond ve Rosky’nin makalesindeki sonuç kısmı yaptıkları çalışmanın temel gerekçesine ışık tutmaktadır. Bilhassa biseksüellerin değişmezlik iddiaları sebebiyle pek de iyi muamele görmediklerini kavramışlardır; esasında cinsel azınlık haklarının değişmezlik iddiasına dayanarak savunulması, kendi cinselliğini tek ve sabit bir biçimde tecrübe etmeyenleri esasında kenara iter ve damgalar. Bu damgalamalar da biseksüeller arasında stresle ilişkili ruh sağlığı sorunlarının daha fazla görülmesini açıklayabilir. Bu çerçevede içerisinde, biseksüeller cinsel yönelimle ilgili özcü düşüncenin yasal kurbanlarıdır zira yasal korumaları daha az hak ettiklerine dair bir ima vardır.

Bu değişmezlik iddialarından zarar gören diğer bireyler arasında eşcinselliği seçtiğini iddia edenler de vardır. Yazarlar, APA’ya çok da hassas olmayan bir serzenişte bulunur ve şu gözlemi de ortaya koyarlar: “Hem bilim insanları hem de sıradan insanlar ortaklaşa şekilde eşcinselliğin ya nadiren seçildiğini ya da hiç seçilmediğini iddia ederler (misal Amerikan Psikoloji Birliği, 2008) ve aksini iddia eden bireyler de (cinsel yönelim yerine cinsel tercih gibi terimleri kullanarak seçim kapasitesini ima edenler) genellikle yanıfta kalmış, duyarsız ya da homofobik olarak yorumlanırlar. Fakat biseksüellere benzer şekilde kendi eşcinsellikleri noktasında seçim yaptıklarını algılayan insanların sayısı pek çok insanın düşündüğünden fazladır” (s.20; italikler yazara ait).

Değişmezlik iddialarından zarar gördüğü farz edilen son grup da diğer kimlikleri kendi cinsel deneyimlerine önceleyen bi-

reylerdir. Buna Şu da dahildir: “.. Batı'nın günümüzde cinsel yönelimi tanımlayıcı bir statü olarak kavramsallaŐtırmasını paylaŐmayan etnik, kültürel ya da dinî arka planlardan gelen cinsel azınlıklar... Böyle bireyler etnik ya da dinî azınlık olarak konumlarının cinsel azınlık olarak konumlarından ziyade benlik algıları açısından daha kritik olduğuna inanıyor olabilir...” (s. 21). Yazarlar, ne yazık ki, bu bağlamda her ne kadar önceki kararları bu kimliğe ancak yalnızca spontan (terapötik olmayan) bir süreçle ulaŐılması olsa da böyle bir sfata önem atfedecek gibi bir portre çizecek olmasına rağmen eski eŐinsel olgusunu tartıŐmadılar.

Diamond ve Rosky, temelde, Şu sonuca varırılar: Değişmezlik iddiası, eşcinselliğin aslında heteroseksellikten aŐaĐı seviyede olduğunu kabul etmekte ve LGB bireylerin haklarını bu bireylerin bu durumla doğduğunu ve durumlarını kontrol edemeyecekleri zeminine yaslamaktadır. Yazarlar, cinsel yönelimin kontrol edilmesi gerektiği yönündeki ilkeye tepki gösterirler; aktivistleri meydan okumaya cesaretlendiren ilkedir bu, zira “eşcinsel cinselliğini ‘içerde tutmak’ ve heteroseksüelliği çocuklar ve yetişkinler arasında faal Şekilde teşvik etmek ve pekiŐtirmek üzere devletlerin yasal ya da ahlaki gerekçesi yoktur” (s.22). KarŐılaŐtırma yoluyla, kuir teori ve kimliğe onay verirler ki bu da cinsel kategori ve hiyerarŐileri sorgulayan ve tahrif eden bir tutumdur. Aynı zamanda cinselliğin dinamik ve esnek doğasını da kabul ederler. Yazarlar kendilerinden emin bir tavırla Şöyle derler: “Toplumların, eşcinselliğin dıŐavurumunu kontrol etmesi ve içerde tutması için bir sebep yoksa Şu durumda bu gibi politikaları gerekçelendirmek ya da bunlara karşı çıkmak üzere eşcinselliğin doğası ve nedenleriyle ilgili bilimsel araştırmalara baŐvurmanın da bir nedeni yoktur” (s.22).

Sonuç Gözlemleri ve Yorum

Diamond ve Rosky'nin cinsel yönelimin değişmezliği literatürüne katkısıyla ilgili takdir edilesi pek çok şey vardır. Yalnızca cinsel yönelimi doğası gereği değişmez olarak gören herhangi bir anlayışı sona erdirmesi gereken çığır açıcı bilimsel incelemeleri değil aynı zamanda politik taraftarlığın diktelerine uymak üzere ödün verilen bilimsel gerçekliğe gizliden bakmalarına imkân veren çalışmaları da buna dahildir. Paralel olarak, bu yazarlar bilimsel literatürün belli yönlerini açık bir şekilde yetersiz değerlendirmektedir. Ben de aşağıda aslında çok vahim olan bu sorunlara değineceğim.

Cinsel Yönelimi Değiştirme Çabaları (SOCE)

Diamond ve Rosky'nin bu çabayı cinsel yönelimin değişmezliği argümanını çökertmek üzere harcaması ve cinsel yönelimin doğalında akışkan olduğunu onaylaması fakat cinsel akışkanlık ihtimalini profesyonel bir psikoterapötik süreç içerisinde düşünmemesi ideolojinin gücüne dair bir kanıttır. SOCE'ye dair sonuçları bana bilimsel bir dayatmadan ziyade felsefi (ve belki de LGB alt kültürüne ait) bir tercihi yansıtıyor gibi göründü. Araştırmaya dair analizleri ve eleştirileri pek derin değildir, öyle ki değişmezlikle ilgili literatürün bazı yönlerini ele alış biçimleri bunu kanıtlamaktadır. APA Raporu (APA, 2009) ve diğerlerinin (Jones, Rosik, Williams, & Byrd, 2010; Rosik, 2012, 2013), raporu hazırlayan neredeyse bütün bir APA Çalışma Kolu kadrosu (Nicolosi, n.d.) ile ağır şekilde siyasallaştırılmış bir alanda ihtiyaç duyulan çift taraflı araştırmayı yürütmeye yardımcı akademik ve bilimsel bir kültürün tamamen yokluğunun da işaret ettiği üzere bu araştırmanın önemli kısıtlılıklarına dair herhangi bir tartışma yürütülmemiştir (cf. Duarte ve ark., 2015; Rosik, 2014a; Rosik, Jones, & Byrd, 2012).

Diamond ve Rosky'nin APA Raporu'na yaklaşımı pek çok açıdan noksandır. SOCE'yi etkisiz ve "psikolojik açıdan zarar verici" diye tanımlamaktadırlar. Rapor ise bu "zararlı" terimini yalnızca iki kere kullanır; biri içselleştirilmiş homofobik tavırların zararlı etkilerine atıf yapan APA tarafından 2000 tarihli bir politik beyanda (APA, 2009, s. 24), öteki de Haldeman'ın yazdığı ve bazı erkeklere aldıkları SOCE'nin parçası olarak eşcinselliğin onları daha maskülen yaptığını anlatan bir makaledeki bu inanç, bu erkeklerin öz saygısına epeyce zarar veriyordu (s. 62). Rapor genellikle zarar verme potansiyelinden bahsetse de bu risk bütün psikoterapi formlarında ortak bir risktir (Lambert, 2013). Şu konu açıktır: Bu riskin profesyonel SOCE için ne olduğu ya da genel anlamda psikoterapide olandan daha fazla olup olmadığıyla ilgili bir fikrimiz yoktur. "Dolayısıyla, bu zararın SOCE'den gelme ihtimalinin ne kadar fazla olduğuna dair bir sonuca varamayız. Fakat her iki dönemde yapılan çalışmalar cinsel yönelimi değiştirme çabalarının bazı bireylerde sıkıntıları ya da kötü bir ruh sağlığını tetikleyebileceği ya da artırabileceğini göstermektedir..." (s. 42). "Olabilir" ve "bazı" gibi kelimeler Diamond ve Rosky'nin SOCE analizinde kendilerine yer bulabilmişlerdir; "sık" ve "güçlü" gibi abartılmış terimlerle yer değiştirmeleri gerekir."

Dahası, APA Raporu şu sonuca varmıştır: "Son dönemlerdeki SOCE'nin güvenli ya da zararlı olduğuna ya da kime uygun olduğuna dair kesin bir şekilde konuşmamızı sağlayacak titizlikte bilimsel çalışma yapılmamıştır" (s.83). Profesyonel SOCE'nin daha çağdaş formları yalnızca profesyoneller tarafından uygulandığından, raporun sonucu Diamond ve Rosky'nin SOCE karşıtı belirgin beyanlarını yanıltıcı ve sakıncalı kılmaktadır. En nihayetinde; kendilerinden önceki APA Raporu gibi, bu yazarlar da lisanslı ruh sağlığı profesyonellerinin sağladığı SOCE ile lisanssız ve bir yere bağlı olmayan dini danışmanlar tarafından yürütülen SOCE arasında herhangi bir ayırım yapmamaktadır. Ayrıca zarar ve etkinlik düzeylerinin

uygulayıcıdan uygulayıcıya değişebileceğini de kabul etmiyorlar

Diamond ve Rosky aynı zamanda APA Raporu'nun terapistler tarafından uygulanan SOCE pratiğinin etik dışı olduğu sonucuna varmıştır. Fakat APA Raporu'nu inceledikten sonra bu iddia için herhangi bir temel bulamadım. Mesela, raporun etik meselelerle ilgili bölümünün sonucu sadece şunu beyan etmektedir: "LMHP* danışanlara cinsel yönelim değişimi vaat etme noktasında ihtiyatlıdır. LMHP, danışanlar cinsel yönelimlerini değiştirmek istediklerini söylediklerinde onlara onaylayıcı tedavi seçenekleri sunar, danışanları da bunun üzerine düşünmeye teşvik eder" (p. 70). Ben bunu şöyle okuyorum: Her ne kadar gerçek anlamda onaylama sunmasalar da sorumluluk içeren hedefleri teşvik etmek ve onaylayıcı tedavi seçeneklerine yönelik cesaretlendirmek SOCE karşıtı etik sansüre karşı yapılan nadir beyanlardır. Esasında APA "cinsel yönelimi tersine çevirme terapisinin" etik olarak 1990'ların ortalarında uygulanamayacağını beyan etmek ve bunun üzerinden bir çözüm geliştirmek üzere tartışmaya girişmiştir. Bu çözüm en nihayetinde geri çekilmiştir, bunun sebeplerinden biri bir hukuk müşavirinin (James L. McHugh) bu yönde beyanda bulunmasının ticaret yasalarının getirdiği kısıtlamalara ters düşme ihtimaliydi. Çözümün bilimsel ve mesleki açıdan doğru olduğuna dair gerçek anlamda çürütülemez kanıtlar bulunamadığı sürece APA yasal anlamda savunmasız kalabilirdi. 2009 APA Raporu'nun vardığı sonuç SOCE ile ilgili böyle bir kanıtın esasında var olmadığıdır ve APA'nın yasal görünümde değişiklik yaşanmadığı sürece konuyu yeniden gündeme taşınması imkânsız görünmektedir. Bu yüzden de Diamond ve Rosky'nin bu raporu, SOCE'yi iyi niyeti de aşarak etik dışı ilan eden tavrını anlamak zordur.

---

* LMHP: Licensed mental health professional (Lisanslı ruh sağlığı profesyoneli)

Diamond ve Rosky'nin APA Raporu'nun eşcinsel olumlayıcı terapi pratiğine ilişkin tanımını farkında olmadan sekteye uğratmış gibi görünmesi de ilginçtir çünkü bu pratiğin üç temelinden biri de şu inançtır: "Cinsel yönelim değil de cinsel yönelim kimliği psikoterapi, destek grupları ya da yaşam olayları aracılığıyla değişiyor gibi görünmektedir" (s.86). Açıktır ki cinsel yönelimin akışkanlığına dair yukarıdaki incelemelerine göre (cinsel çekimler de dahil) yaşam olayları cinsel yönelim bileşenlerinde eş zamanlı değişimlere yol açar, değişen davranışın sıklığıdır ve genelde heteroseksüelliğe doğrudur.

SOCE'ye ilişkin ya da daha özelleştirmek gerekirse ben şu anda durumu cinsel çekimin akışkanlığıyla ilgili keşif terapileri (SAFE-T) olarak tanımlamayı tercih ediyorum, Diamond ve Rosky verilerin mantıken işlendiği yere gitmeme yönündeki keskin kararlarını muhafaza ediyor gibi görünüyor. "Duygusal ilişkilerin oluşumu cinsel arzudaki beklenmedik değişimleri kolaylaştırabilir" (p. 8). Hatta daha doğrudan bir şekilde, şunu gözlemlerler: "... bir ihtimal de şudur ki cinsel seçim üzerine düşünerek bilinçli şekilde davranmak bazı bireylerin eşcinselliklerinin aşikâr hale gelmesi için gereken biyolojik yetiler için gereklidir" (s.10).

Fakat tersinin de muhtemel olmaması için bir neden görmüyorum; mesela bu karşı cinsle cinsellik üzerine düşünerek yapılan bilinçli seçimlerin (belirli duygusal bağlanmaların ardından) bir bireyin karşı cinsle cinsellik yaşamak için belirli biyolojik yetilerini etkinleştirebilmesinin niçin mümkün olmayacağını da anlamıyorum esasen. Buna kişinin heteroseksüel potansiyeli diyebiliriz. Böyle bir potansiyeli onaylamak için daha fazla araştırma gerekiyorsa, bunu reddetmek teorik veya bilimsel inandırıcılıktan çok ideolojik zorlama ve/veya meslektaşlar tarafından aşağılanma korkusuyla ilgili bir mesele gibi görünmektedir.

Cinsel Yönelim Bilimi ve Taraftarlığının Uygunsuz İttifakı

Diamond ve Rosky'nin çalışmasının ilgi çekici önermelerinden biri de şudur: Görünen o ki LGB bireyler için kültürel kabul ve sivil korumalar, şu anda araştırmacı ve aktivistlerin en nihayetinde cinsel yönelimin değişmezliğiyle ilgili hakikati söylemeye başlayabildiği noktaya kadar gelişmiştir. Pek çok taraftarın LGB haklarıyla ilgili değişmezlik argümanlarını kamusal söylemlerinde kullanmaya devam ettiği (bilimsel topluluğun halka açık duyurularında bu konuyla ilgili genel sessizliğini bir yana bırakırsak) bu harekette önemli bir samimiyetsizlik olduğuna işaret eder. Cinsel yönelimin değişmezliğinin bilimi bir nesil önce biraz şüpheli olabilirdi fakat durum artık böyle değildir; meslek örgütleri ve eşcinsel aktivistlerin cinsel yönelimin şekillenebilir olduğunu kendi kamusal duyuruları ve yasal bildirimlerinde belirgin şekilde kabul etmemesinin sebebi siyasi hesap kitaptan başka bir şey değildir.

Diamond ve Rosky tarafından verilen üstü kapalı bir örnek de eşcinsel çiftlerin çocuklarının cinselliği konusunda yapabilecekleriyle ilgili olmalıdır. Her ne kadar eşcinsel aktivistler tarafından uzun zamandır reddedilse de gittikçe artan bir kabul vardır: Esasında bu çocuklar heteroseksüel çiftlerin çocuklarına kıyasla çok daha yaygın LGB kimliği göstermekte ve LGB davranışı sergilemektedir (Schumm, 2014). Hemcinsler arası cinselliğin kültürel olarak gitgide daha çok kabul edilmesiyle birlikte, "... kendilerinin eşcinselliğine yatkınlığını ele almaya hatta olumlu değerlendirmeye daha istekli ve yatkın olabilirler... Elbette bu da eşcinsellik karşıtı aktivistlerin uzun süredir bizi uyardıkları bir konudur..." (s. 9). Eşcinsel aktivistlerin, bir yandan eşcinsel çekimlerin insan cinselliğinin olumlu ve normal bir özelliği olduğunu iddia ederken, öte yandan eşcinsel ve heteroseksüel çiftlerin çocukları arasındaki cinsel yönelimde farklılıklarını göstermeye niçin bu kadar enerji harcadıklarını uzun zamandır sorguluyorum.

Pek az aktivist ve araştırmacının (Diamond ve Rosky hoş karşılanan istisnalardır) kabul edecek gibi görüdüğü bir kopukluk vardır. Yazarlar, bu perdenin aralanmasına yardım etmektedir. Bastırılan bilimsel gerçekler, en nihayetinde sosyopolitik ve ahlaki koşullar iyileştiğı ve taraftarlık hedeflerini tehdit etmediğı vakit kabul görecektir.

Diamond ve Rosky ayrıca Güney Afrika Bilim Akademisi'nin (ASSAf, 2015) "değışmezlik tartişmalarını uzun süredir karakterize eden bilimsel kanıtların aşırı yorumlanması, 'bütün cinsel yönelimlerin biyolojik temelli, çoğunlukla doğuştan ve genellikle değışmez olduğı sonucuna vardığı" tezini sürdüren güncel raporu *Diversity of Sexuality*'den (*Cinselliğın Çeşitliliğı*) bahsederler (s.10). Yazarların, raporun bu yönü hususunda İttifak ile aynı fikirde olmasının bana hoş bir sürpriz olduğunu da kabul edeyim (Terapötik Seçim ve Bilimsel Bütünlük İttifakı [ATCSI], 2015). Diamond ve Rosky şu sonuca vardılar: Bu "aşırı yorum" (bilimsel yanılığı için sterilize edilmiş bir terim olarak düşünebilir) Afrika bağlamında değışmezlik inancının LGB Afrikalıların hayatını kurtaracağı zemininde gerekçelendirilir. Bunun doğıru olduğına inanmak isterim fakat bunun esasında kamusal siyaseti değıştirmeye çalışırken bilimsel yalancılığı rasyonelize etme çabası olup olmadığını da merak ediyorum. Çünkü bana öyle geliyor ki böyle bir akıl yürütme ortalama Afrikalılar için epeyce aşağılayıcı zira onların kültürel olarak geride kaldıklarını ve internette bilgilere ulaşamadıklarını ya da nasıl ulaşacaklarını bilmediklerini var sayıyor. Böyle eğilimleri olan Afrikalılar ASSAf'ın kendilerine yalan söylediğini öğrendiklerinde Diamond ve Rosky'nin endişeleriyle artık o kadar duygudaşlık kurmayacaklar mıdır? Bu doğırultuda, İttifak'ın "LGB bireylere temel insan haklarını ve saldırı veya şiddetten uzak yaşama imkânını vermek cinsel yönelimle ilgili herhangi bir bilimsel bulguya bağılı olmamalıdır" şeklindeki görüşünü (ATCSI, 2016, s.406) tercih ediyorum. Bu da bana amaçların (bilimsel açıdan sahtekâr) araçları

meşrulaştırmasından ziyade Afrika'da kültürel açıdan dönüştürücü bir etkiye sebep olacak gibi görünüyor.

Ahlaki ve Cinsel Dünya Görüşlerinin Çıkışması

Siyasi mülahazalar haricinde en nihayetinde insanların Diamond ve Rosky'nin çalışmasını (temelindeki ahlaki dünya görüşüne dikkatini vermeden) tam manasıyla anlayabileceğinden şüpheliyim. Ahlaki usullere dair epeyce cimri bir diğer teori de Haidt'in Ahlaki Temeller Teorisidir (MFT) (Haidt, 2012). MFT, liberallerin ve muhafazakarların kendi ahlaki çerçevelerini kurarken kullandıkları standartları tespit etmek ve açıklamak üzere ahlaka dair antropolojik ve evrimsel açıklamaları bir araya getirmektedir (Graham, Haidt, & Nosek, 2009). MFT, her ne kadar muhafazakâr ve liberal/ilerlemeci bireylerin benzer ahlaki endişeleri (bireylerin hak ve refahlarıyla ilgili) paylaşırsa da muhafazakârların da liberallerin göremeyeceği ahlaki endişelerle güdülendiğini ortaya koyan ve insanları rol, görev ve karşılıklı yükümlülüklerle bağlayan erdem ve kurumlara vurgu yapan bolca kanıtı bir araya getirmiştir. Haklar, eşitlik (sonuçlarda) ve adalet dili sol cenah arasındaki ahlaki iddiaların baskın jargonu olmaya meyillidir ve en korktukları değer de baskı mağdurlarını gözetmekle ilgili olan gibidir. Bunun tersine muhafazakârlar zarar ve adalete dair endişelerini sosyal kaynaşma, kurumsal bütünlük ve ilahi endişeler karışımı olarak yansıtmaktadır. Medeniyetlerin inşa edilmesine yardımcı olmuş kurum, norm ve geleneklerin insanın yüzyıllardır biriktirdiği hikmeti kapsadığını ve yoğun düşünce ve tedbirlerden ayrı olarak kurcalanmaması gerektiğini düşünmektedirler. Muhafazakârlara göre en kutsal değer de ahlaki bir toplumu sürdürme çabasındaki kurum ve geleneklerin muhafaza edilmesidir.

MFT merceğinden bakar ve Diamond ve Rosky'nin merkez solundaki bilim insanları olduğuna dair daha aydınlık bir tah-

minde bulunursak, analizlerini anlamak üzere bazı deneysel yöntemler önereceğiz. MFT, bu yazarların baskılanmış bireylerin, bilhassa da cinsel azınlıkların savunulması ve korunmasıyla ahlaken hayat bulduğunu öne sürecektir. Buna ek olarak, sosyal kurumların ya da bunların altyapısını kuran kültürel ve dinî geleneklerin sağlamlığıyla ilgili endişelerle dolu olmaları, özellikle de bunların bir şekilde LGB bireylere zarar verdiği düşünüldüğünde beklenmeyecektir.

Diamond ve Rosky'nin görünür cinsel etiği (rızası olan yetişkinler arasındaki herhangi bir cinsel faaliyetin *bireye* zararlı olarak algılanmadığı sürece eşit derecede ahlaki ve arzu edilir olması) MFT'nin çerçevesine çok güzel oturur. Bu çerçeveye göre, toplumsal kurum ve dinî geleneklerin cinsellik üzerinde geçmişteki gibi kısıtlayıcı etkisini düşünmeksizin, cinsel arzuların peşinden gidilmeli ve bu arzular tatmin edilmelidir; tabii muhafazakârlar bunun *toplum* denen şeyi zayıflattığını düşünmektedir.

Yazarların ezilenlere ağırlık verdiği bu ahlaki şablon içerisinde, bu gibi cinselliği kısıtlayıcı güçlerin istikrarlı bir medeniyetin inşacılarından ziyade zulmün failleri olarak algılanma ihtimali daha yüksektir. Dahası, bu kısıtlayıcı etkilere yerleşik/geleneksel değerleri olumlayarak (kadın-erkek evliliği, cinsel koruma) bireyler ve toplumların isteyeceği cinsel idealler olarak öncelik vermenin ahlaki bir anlamı da yoktur. Daha ziyade sinir bozucu bir şey olarak tecrübe edilme ihtimali daha yüksektir (mesela heteroseksist, cf Rosik 2014b, daha detaylı analiz için). Bu ahlaki faktörler SOCE'nin değerlendirilmesiyle bilhassa işe koşuluyor gibi görünmektedir.

Diamond ve Rosky'nin cinsel yönelimin spontan akışkanlığına dair geniş kabulü ve SAFE-T'nin herhangi bir şekilde akla yatkın olmadığına dair sağlam reddiyesi arasındaki güçlü tezat MFT çerçevesinde epeyce mantıklıdır; bu çerçevede bir grubun kutsal değerlerinin hem grup üyelerini "birbirine"

bağladığı hem de farklı kutsal değerleri paylaşanların soruları ve sorunlarına “körleştirdiği” söylenmektedir (Haidt, 2012). En profesyonel şekilde yürütülen ana akım terapi biçimleri aracılığıyla verildiğinde dahi SOCE ile ilgili pek çok şey merkez solun ahlaki kurumları ve onların kutsal değerlerini epeyce rahatsız etmektedir. SOCE hizmeti alanlar karşı cinsin cinsel ifadesine ayrıcalık veren standart bir ideal cinsel dışavurum varsayar ve genellikle geleneksel dini değerlere ve inançlı bir toplumun standartlarına yaslanırlar. Fakat heteroseksüelliğe ve geleneksel dini kurumlara, ezilenlere kutsal bir statü atfeden merkez solun ahlak rotasında gözde bir yer ayrılmaz; bunlar daha ziyade tarihsel olarak ayrıcalıklı ve dezavantajlı cinsellik tecrübe edenlere baskıcı davranan hâkim gruplar olarak görülmektedir. İlerlemeciler, kurban olarak algıladıkları öznelere şefkat gösterir ve ayrıcalık tanırlar; bunun karşılığında baskıcı bir düşmanlık görür ve ahlaken de kınanırlar. Bu durum, “baskıcı” ya da “kurban” olarak belirlenen grup içindeki ilerlemeci ahlaki duyarlılıklara karşı gelir. Bu da ahlaki standartların bu iki grubun üyelerinin benzer eylemlerine birbirinden farklı şekilde uygulanmasına yol açabilir. Mesela, ilerlemeciler cinsel azınlıkların kendi kaderlerini tayin etmesini ve cinselliklerini özgürce ifade etmelerini takdire şayan görür fakat istenmeyen eşcinsel çekimler konusunda SAFE-T’ye bulaşan SOCE danışanlarını tiksindirici bulurlar.

Bu analizlerin hiçbiri, iktidar sahibi grupların azınlık gruplarına yönelik hoşgörüsüzlüklerini genellikle gerçek anlamda zararlı sonuçlanabilecek şekilde artırabileceğini reddediyor değildir. Fakat bugün sosyal bilimler içerisinde nadiren sorulan soru, toplumsal iyilik için cinsel özgürlüğün (yasal güçlerle değil de belli davranış ideallerinin teşvikiyle) kısıtlanmasının en doğrusu olup olmadığı ve bunun da yalnızca genellikle zarar ve rıza mülahazalarına dayanan ilerlemeci bir ahlaki matris içerisinde başarılıp başarılamayacağıdır. SOCE’ye ilişkin tartışmaların sağlaştırdığı kültürel parlama noktası

burasıdır. İlerlemecilerin, MFT çerçevesi içerisinde, SOCE danışanlarının tarihsel olarak baskıcı saydıkları heteroseksüel bir ideale doğru gidiyor gibi algılanmasını bekleyebiliriz. Bu yöneliş, aile ve toplumları güçlendiren din temelli cinsel idealleri idame etme yönünde hayranlık verici bir çaba olarak gören bir SOCE danışanının ahlaki anlatısından uzak bir çılgınlıktır. Yani MFT Diamond ve Rosky'nin merkez soldaki ahlaki kurumların ve bunun sonucunda beliren kutsal değerlerin kendilerini SOCE'yi (dini kurumların öncülük ettiği değerlere bağlılıktan doğan heteroseksüel cinsel ifadenin SOCE'den yararlananlar tarafından idealize edilmesiyle) en iyi ihtimalle ahlaken şüpheli bir uğraş, en kötü ihtimalle de danışana zulmeden danışıklı bir dövüş olarak algılamaya sürüklenmesini beklemektedir. Bu uğraş, profesyonel SOCE'nin etrafını saran kısıtlı ve eksik bilimsel anlayışa tarafsız ya da adil davranmalarını beklemenin ahlaki temeli olamaz.

Sonuç

Profesyonel SOCE'nin, SAFE-T bağlamında kabul edilebilirliğiyle ilgili göze batan noktalarına rağmen, Diamond ve Rosky mesleki bir risk aldıkları ve cinsel yönelimin değişmezliğine dair klasik bilgiye titizlikle meydan okudukları için takdiri hak etmektedirler. Bunu yaparken, incelemelerinde cinsel yönelime dair bilimsel araştırmaların siyasi taraftarlığın hizmetine girebileceğini göstererek daha da ileri gitmişlerdir. Cinsel yönelimin sabit ve değişmez olduğuna dair özcü görüşün, bilimsel açıdan artık savunulabilir bir iddia olmadığını da çok net bir şekilde ortaya koymaktadırlar. Bu yüzden de cinsel değişmezlik iddiaları artık aktivisti, bilim insanından ayırıştırmanın aracı olarak görülebilir.

Ne yazık ki Diamond ve Rosky kendilerini cinsel yönelimin değişmeyeceği inancından tam manasıyla kurtaramamışlardır zira ideolojik ve ahlaki ifadeleri onları SOCE bağlamın-

da terapi yardımıyla cinsel çekimin akışkanlığının makul bir şey olduğunu kabul etmekten alıkoymuştur. Siyasi, hukuki ve kültürel ortam şu an cinsel yönelimin bütün boyutlarının eş zamanlı olarak değiştiğinin herkes tarafından kabul edilmesini sağlamaktadır fakat SAFE-T dahilinde terapi yardımıyla cinsel çekimin akışkanlığının akla yatkın olduğunun kabulüne dair son sınır yasak alanında kalmıştır.

Her ne kadar bilimsel anlamda çok değerli olmasa da SOCE'yi yasaklamaya yönelik hukuki çabaların revaçta olduğu bir dönemde bu durum siyasi olarak anlaşılabilir. Diamond ve Rosky'nin analizini temel aldığımda şunu merak etmeden duramıyorum: SOCE tamamen yasaklansaydı, bu yazarlar en nihayetinde bunun zaman zaman etkili olduğunu kabul etme noktasında daha özgür davranırlar mıydı? Korkarım ki hedeflenen yasak gerçekleşene kadar cinsel yönelimin değişmezliği fikri kimseye duyurulmadan ölecek, cesedi de kimsesiz sessiz gömülecek.

Kaynakça

- Academy of Science of South Africa (2015). *Diversity in Human Sexuality: Implications for Policy in Africa*. Pretoria; Author. Retrieved from <http://www.assaf.co.za/wp-content/uploads/2015/06/8-June-Diversity-in-human-sexuality1.pdf>
- Alliance for Therapeutic Choice and Scientific Integrity (2015). A response to the Academy of Science of South Africa's *Diversity in Human Sexuality* report. *Linacre Quarterly*, 82, 391– 411.
- American Psychological Association (2008). *Answers to your questions for a better understanding of sexual orientation and homosexuality*. Washington, DC: Author. Retrieved from www.apa.org/topics/orientation.pdf
- American Psychological Association (2009). *Report of the APA Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation*. Retrieved from <http://www.apa.org/pi/lgbt/resources/therapeuticresponse.pdf>
- Bailey, J. M., Vasey, P. L., Diamond, L. M., Breedlove, S. M., Vilain, E., & Epprecht, M. (in press). Sexual orientation, controversy, and science. *Psychological Science in the Public Interest*.
- Diamond, L. M., & Rosky, C. (2016). Scrutinizing immutability: Research on sexual orientation and its role in U. S. legal advocacy for the rights of sexual minorities. *The Journal of Sex Research*. Advance online publication. doi: 10.1080/00224499.2016.1139665
- Duarte, J. L., Crawford, J. T., Stern, C., Haidt, J., Jussim, L., & Tetlock, P. E. (2015). Political diversity will improve social psychological science. *Behavioral and Brain Sciences*, 38, 1–13. doi:10.1017/S0140525X14000430
- Graham, J., Haidt, J., & Nosek, B. A. (2009). Liberals and conservatives rely on different sets of moral foundations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96, 1029–1046. doi:10.1037/a0015141
- Haidt, J. (2012). *The righteous mind: Why good people are divided by politics and religion*. New York: Pantheon Books.
- Jones, S. L., Rosik, C. H., Williams, R. N., & Byrd, A. D. (2010). A scientific, conceptual, and ethical critique of the report of the APA Task Force on sexual orientation. *The General Psychologist*, 45(2), 7–18. Retrieved May 31, 2011, from <http://www.apa.org/divisions/div1/news/fall2010/Fall%202010%20TGP.pdf>
- Lambert, M. J. (2013). The efficacy and effectiveness of psychotherapy. In Michael J. Lambert (Ed.), *Bergin and Garfield's Handbook of Psychotherapy and Behavior Change* (6th Edition), (pp. 169–218). Hoboken, NJ: Wiley.
- Nicolosi, J. (n.d.). APA Task Force Report—A mockery of science. Retrieved from <http://www.josephnicolosi.com/apa-task-force/>

- Rosik, C. H. (2012). Did the American Psychological Association's *Report on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation* apply its research standards consistently? A preliminary examination. *Journal of Human Sexuality, 4*, 70–85.
- Rosik, C. H. (2013). Countering a one-sided representation of science: NARTH provides the “rest of the story” for legal efforts to challenge anti-sexual orientation change efforts (SOCE) legislation. *Journal of Human Sexuality, 5*, 120–164. Retrieved from http://media.wix.com/ugd/ec16e9_2bccb50857a04b82a1253d61f4376245.pdf
- Rosik, C. H. (2014a). The reincarnation of Shidlo & Schroeder (2002): New studies introduce anti- SOCE advocacy research to a new generation. *Journal of Human Sexuality, 6*, 23–49. Retrieved from <http://www.narth.com/#!reincarnation-of-shidlo-/-/c1tch>
- Rosik, C. H. (2014b). Same-sex marriage and the boundaries of diversity: Will marriage and family therapy remain inclusive of religious and social conservatives? *Marriage & Family Review, 50*, 714–737. doi:10.1080/01494929.2014.938796
- Rosik, C. H., Jones, S. L., & Byrd, A. D. (2012). Knowing what we do not know about sexual orientation change efforts. *American Psychologist, 67*, 498–499. doi:10.1037/a0029683
- Schumm, W. (2014). Intergenerational Transfer of Parental Sexual Orientation and Other Myths. *International Journal of the Jurisprudence of the Family, 4*, 267–433.

Lisansüstü Eğitimde Eşcinsel Aktivizmine Bulaşıp Hayatta Kalmak: İlk Elden Bir Hikâye

Andrew Rodriguez
Pottstown, Pennsylvania

Bu ilk elden anlatı, Atlantik ortasında Birleşik Devletler'deki bir klinik psikoloji programında istenmeyen eşcinsel çekim yaşayan bireylere terapötik yardım amacıyla destek verdiği ve böyle bir işe girdiği için ayrımcılıkla karşılaşan bir yüksek lisans öğrencisi olarak yaşadığım hikâyenin tarihini gözler önüne seriyor. Yüksek lisans eğitimime başlamadan önce yıllar boyunca hemcinslerine çekim duyan erkeklere danışmanlık verdim. Akademik kariyerim boyunca kendi deneyimlerimle ilgili çok şeffaf davrandıysam ve kendi staj saham ya da danışanlarımdan hiçbir şikâyet duymadıysam da okul yönetimi bölümü bitirmeme yakın görüşlerimden ötürü beni önce uzaklaştırdı, sonra da okuldan attı. Karşıtlarımın kullandığı taktik ve argümanları, nasıl destek alıp ayrımcılığa direndiğimi anlatıyor ve bu işe talip öğrenci, psikolojik danışman ve diğer ilgili kişiler açısından da anlayabildiklerimi sunuyorum.

Anahtar kelimeler: *ayrımcılık, lisansüstü eğitim fakültesi, eşcinsellik, eşcinsel aktivizmi*

Andrew,

Programımız, “eşcinsel hayat tarzını bırakan”, eşcinsellik sorunundan kurtulan ve “istenmeyen eşcinsel çekim” yaşayan insanlara yönelik hizmet sağladığınızı ve bunun reklamını yaptığınızı öğrendi. Bu konuda ÇOK endişeliyiz ve ACİLEN stajınızı durdurmanız gerekiyor. Lütfen mümkün olan en kısa zamanda bu konuyu ele almak için bizimle bir görüşme ayarlayın. Gelecek hafta pazartesi ya da salı, bazılarımız için mümkün görünüyor. Hem internet sitesindeki hem de kampüsteki süpervizörlerinizi ekledim; böylelikle staj çalışmanıza hemen son verilmesi gerektiğinden onlar da haberdar olacaktır (Dr. S, kişisel iletişim, 25 Haziran 2015)

O mukadder 25 Haziran 2015 gününde yani stajımı bitirip de Klinik Psikoloji ve Psikolojik Danışmanlık (Clinical and Counseling Psychology) bölümünden yüksek lisans derecesi almama yalnızca dört hafta kala, üniversitemdeki yüksek lisans yerleşiminin koordinatöründen aldığım e-posta buydu. Yaşadığım tecrübe ağır ve bezdiriciydi. Epey stresli bir idari işte tam zamanlı çalışıyor, sonrasında haftada iki kere bölümdeki üç saatlik dersime girmek için okula arabayla gidiyor, bu esnada mezun olduğum okulda da erkeklere yönelik bir destek grubu yürütüyor, kilisemde genç papazlığa hizmet ediyor ve staj için bana gereken saatleri de zar zor buluyordum. Benim dönemden neredeyse bütün sınıf arkadaşlarım her oturumda üç ders alabiliyor, yalnızca yarı zamanlı çalışıyordu ve bir önceki sene mezun olup kendi kariyerlerine başlamışlardı. Benim sonum da yaklaşıyordu; özgürlüğüme kavuşmak için can atıyordum ki bu e-posta geldi.

Önceden Nasıl Bir Geçmişim Vardı?

Bu noktaya nasıl geldim? İstenmeyen eşcinsel çekim için iyileşme sahası pek çok psikolojik danışmandan farklı şekilde girdiğim bir yoldu. Terapistlerin büyük çoğunluğunun bu tür-

lü bir çalışmayı keşfetmeye bir süre pratik yaptıktan sonra başladıklarını düşünüyorum, genelde bu durum başta sunduğum endişeyle yaşayan danışanlarla karşılaştıktan sonra hız kazanmaktadır. Fakat yüksek lisansa girdiğim zaman benim bu alanda altı yıllık eğitimim ve diplomasız psikolojik danışmanlık deneyimim vardı. 2006'da Lancaster'de bir Hristiyan psikolojik danışmanlık merkezi olan Day Seven Ministries'de lisans stajımı tamamlayacak kadar talihliydim ki o zaman burası istenmeyen eşcinsel çekimden ötürü yardım isteyen insanların gittiği çeşitli Hristiyan papazlıklarının şemsiye kuruluşu olan Exodus International'ın üyelerindendi. Bu özel papazlığı göz önünde bulundurunca, kullanılan usuller de Hristiyanlık temelli 12 adımlı iyileşme, bilişsel-davranışçı, farkındalık odaklı ve travmaya duyarlı yaklaşımlardı. Lisans dönemindeki pek çok staja dahil olan tipik bir büro işi olmanın ötesinde, bunların iyileşme gruplarına ve giriş değerlendirmelerine katıldım.

Bu stajdan önceki araştırma projelerimden de anlaşılacağı üzere, cinsel kimlik ve cinsiyet kimliği çatışmaları başlığı bir süre ilgimi çekti. Bu konuda bazı kişisel meselelerim de vardı. Her ne kadar kendim istenmeyen eşcinsel çekim yaşamamış olsam da bununla hemhal olmuş aile ve arkadaşlarla çevriliydim; bunlardan bir kısmı eşcinsel kimliği benimsiyordu, bir kısmı gizli gizli bu durumla mücadele ediyordu, bir kısmı da açık ve faal şekilde bu durumun üstesinden gelmek üzere savaş veriyordu. Bu ikinci hedefe sahip insanlara yardım edecek mevcut terapiler beni heyecanlandırıyordu ve stajımda işe yarayan etkin ve faydalı yardımın canlı örneklerini bulmuştum.

Stajın ardından kampüse döndükten sonra, okulumda geçmiş travmalar, cinsel bağımlılık ve istenmeyen eşcinsel çekimle uğraşan erkekler için bir destek ve iyileşme grubu kurdum. O zamanlar kampüste böyle psikolojik danışmanlık hizmetleri olmadığı ve idarenin de hiçbir şeye bilhassa da bu insanlar için yapılacak şeylere izin vermemeye meraklı olduğunu göz önünde bulundurunca, bu grubu başlatmak başlı başına bir

hikaye. Yine de ben bunu başlatmak için staj yaptığım yerden yardım almaya bile direndim. Mezun olduktan sonra da bu grubu yönetmeye devam ettim ve gerekli konularla ilgili kitaplar ve makaleleri incelemeye devam edip kendi müfredatımı geliştirdim.

Bu grupta ve kendi diplomasız danışmanlık turumda nasıl bir çalışma yaptığımı açıklamama izin verin. Belirtildiği üzere, bu grup her ne kadar her okul yılında gruptaki erkeklerin ortalama yarısını oluştursa da, hiçbir zaman yalnızca hemcinsine çekim duyan bireylere yönelik değildi. Bu yüzden de temel müfredat gruptaki erkeklerin çoğunluğu için gerekli başlıklara odaklanıyordu: hedefler ve arzulanmayan davranışlarla ilgili şeffaflık, duygu düzenlemesi, duygusal yaraları işleme, affedicilik, çatışmaların çözümlenmesi, utanç ve suçluluk, kader, kimlik ve öz değer (bilhassa Hristiyan bakış açısından), bağımlılık, erkeksilik ve gelişime dair İncil'in önerdiklerini anlamak ve cinsellik. Birkaç erkek mentörlük yapmam için benimle okulun ara verdiği dönemlerde de görüşmek istedi. Ben hiçbir zaman grupta kalmanın kişinin cinsel çekiminde değişikliklerle sonuçlanacağı gibi iddialarda bulunmadım, böyle şeyleri garanti etmedim. Çekimi değiştirmeye çalışan terapötik yaklaşımlardan haberdardım ve terapötik kavramları da anlıyordum fakat bu yaklaşımlarla ilgili eğitimim yeterli olmadığı için istenmeyen eşcinsel çekim yaşayan bireyler için grubun hedefini (ya da bireysel danışmanlık hedefimi) böyle bir değişim olarak belirlemedik. Üyelerim de üniversite öğrencileri olduğu için kısa süre içinde kendilerini geliştirme çabalarının okulun talepleriyle rekabet içinde olacağını fark ettim ve genel olarak da grupta göreceğim değişim türleri için de beklentilerimi düşürmüştüm. Ayrıca benim cinselliğe dair görüşlerimi ya da cinsel etikle ilgili fikirlerimi benimsemele-ri yönünde grubu ikna etmeye yönelik bir çabam da olmadı. İstenmeyen eşcinsel çekim yaşayanlar, gruba zaten eşcinsel davranış ve kimliğin Hristiyanlığa duydukları bağlılıkla uyuş-

madıkları inancıyla gelmişti. Bütün bu mülahazalarla birlikte grupta asıl odaklandığım, kendi dini inançlarıyla uyumlu şekilde yaşayan diğer üyelere yardımcı olmaktı. Bir yandan da geçmişteki duygusal yaraları ve bunların hayatları üzerindeki kapsamlı etkilerini inceleyecektim. Üyeler kendi eşcinsel çekimlerinin gelişimine ya da diğer meselelere katkı sağlayan faktörleri teşhis etmeye gelmişti ve biz de en nihayetinde tartışmamız için kişinin şu anki sorumluluğuna odaklandık. Tabii aynı zamanda Tanrı'nın lütfuyla gelen bir açılma aracılığıyla kişinin utanç duygusunu da çözümlenmek istiyorduk. Bu tarz bir yaklaşım kişinin içsel iyileşme ve iffet arayışının sonucu olarak duyduğu çekimde değişimin olmayacağı anlamına gelmiyordu. Onları sık sık okulu bıraktıktan sonra da grupta başlayan çalışmaya devam etme yönünde cesaretlendiriyordum. Bazıları eşcinsel kimliği benimsedi ve eşcinsel ilişkilere girmeye başladı, bir kısmı da baştaki inançlarını ve iffetlerini korudular; bazıları da bireysel olarak danışmanlık ya da koçluk almaya devam etti (bir kısmı şu an heteroseksüel evlilik içinde.)

Bu Alanın Tanımları ve Arka Planı

İstenmeyen eşcinsel çekim yaşayan bireylere çoklu müdahaleler için dile getirilen pek çok terim vardır. Ana akım medya bütün bunları dönüşüm ya da onarım terapileri olarak isimlendirmeye meyillidir zira dini ve sertifikasız danışmanlık ve profesyonel terapiler arasındaki ayrımı ve her yaklaşımın gerçek hedeflerini dikkate almazlar. Cinsel yönelimi değiştirme çabaları (SOCE) muhtemelen istenmeyen eşcinsel çekim, davranış ve kimliğini azaltma ya da değiştirmeye yönelik laik ve dini, mesleki ve amatör, eğitilmiş ve eğitimsiz kişilerin bütün çabalarını anlatmak için kullanılan münasip bir şemsiye terimdir. Etkisizlik ve zarar riskiyle ilgili şikayetler çoğu zaman yetersiz eğitim almış meslekten olmayan danışmanlık ve profesyonel terapi yaklaşımları arasındaki ayrımı yapmakta

başarısızlığa uğramamaktadır. Genellikle lisanslı ruh sağlığı profesyonelleri (LMHP; Licenced Mental Health Professionals) ya da yine de psikolojik danışmanlıkta yüksek lisans derecesi ya da daha yüksek dereceye sahip olan lisanslı olmayanlar ve eğitilmiş profesyonel olarak nitelenenler tarafından yürütülen tedaviyi içine alan profesyonel terapiden bahsedeceğim. Lisanslı olmayan profesyoneller özel muayenehane ya da sigortanın kabul görmediği kâr amacı gütmeyen (dini kurum) yerlerde bulunabilir.

İstenmeyen eşcinsel çekimlerini markaja alan vaizliklere klasik bir bakışla eski eşcinsel vaizlikleri denir; bu terimin yetersiz olduğunu düşünüyorum zira kendilerini hiçbir zaman eşcinsel olarak adlandırmamış ya da eşcinsel ilişkilere girmemiş istenmeyen eşcinsel çekim yaşayan danışanların varlığına dair bir şey söylemiyor. Exodus International'e üye çeşitli vaizlikler mesela benim staj yaptığım yer genelde bireysel terapiyle birlikte destek ve iyileşme gruplarının kombinasyonunu barındırıyordu; bu esnada bazı vaizlikler de yalnızca grup desteği sunuyordu (bu eğitilmiş bir terapist tarafından kolaylaştırılabilir de kolaylaştırılmayabilir de).

Staj yaptığım Exodus vaizliği yalnızca yüksek lisans ya da daha yüksek bir mezuniyet olan profesyonelleri danışman olarak işe aldı, destek gruplarından bazılarını ise amatörler kolaylaştırıyor ya da kolaylaştırılmasına yardımcı oluyordu. Bu grupların bazıları 12 adımlı bir iyileşme modeli izlemişti ki bu zaten genellikle akranlar tarafından yürütülüyordu. Ayrıca profesyonel olmayan kişiler tarafından verilen danışmanlığın, profesyonel olmayan davranışlar için daha büyük bir risk taşıdıklarını kabul etmeme rağmen, etik dışı veya etkisiz olmadığını da belirtmeliyim. Yine de Jones ve Yarhouse (2009) Exodus vaizliklerinde katılımcılara dair boylamsal çalışma yürüttü ve bir uçtan diğerine uzanan çeşitli sonuçlar buldu. Eşcinsel çekimin (SSA; same-sex attraction) ciddi oranda azalması ya da ortadan kaybolması ve karşı cinse çekim du-

yulmaya başlanması sonucu azınlıktaydı (%23) fakat yine de bir ihtimal olduğunu gösteriyordu. Spitzer (2003) SOCE'nin kendilerine yararlı olduğuna inanan 200 katılımcıyla mülakat yaptı, geriye dönük öz bildirimler temelinde bir değişiklik vardı: Müdahaleden önce yalnızca hemcinslerine çekim duyan erkeklerin oranı %46 iken müdahaleden sonra yalnızca karşı cinsle ilgi duyanların oranı %17 olmuştur.

İstenmeyen eşcinsel çekim ve eşcinselliğe profesyonel yaklaşımlar arasında iki temel taraf vardır: Değişim odaklı terapiler ve Cinsel Kimlik Terapisi (Rosik & Popper, 2014). Değişim odaklı terapiler pek çok farklı terimle adlandırılır. Hem profesyonel hem de profesyonel olmayan müdahaleler genellikle dönüşüm terapisi ya da onarım terapisi olarak yanlış etiketlenir, bu onarım terapisi de profesyonel değişim odaklı terapinin özel bir formudur, Joseph Nicolosi tarafından psikodinamik ve diğer travma odaklı terapilerin sentezidir. Pek çok yaklaşımdan biridir, fakat değişim odaklı terapistler arasında en yaygın olanıdır. Bütün profesyonel değişim odaklı terapiler için birleştirici ve özel bir terim bulma ruhuyla hareket eden Terapötik Seçim ve Bilimsel Bütünlük İttifakı (ATCSI, buradan sonra İttifak olarak adlandırılacaktır) 2016 senesinde Terapide Cinsel Çekim Akışkanlığı Keşfi (SAFE-T) (Rosik, 2016) terimini tedavüle soktu, bunu da ilerleyen satırlardaki yaklaşımlar için kullanacağım. Mark Yarhouse ve Warren Throckmorton'un geliştirdiği Cinsel Kimlik Terapisi eşcinsel çekimin etiolojisiyle ilgili bilinemezci tavrını koruyan ve terapiyi danışanlara kendi kimlik ve davranışlarını içtenlikle tuttukları dini inançlarına (ISSI nd.d.) uyumlu kılmaya çalışmak üzere seçimler yapmalarına yardımcı olmaya odaklananlar için cinsel çekimin yönünü değiştirme çabalarıyla ilgili ihtilafı engellemeye çabalar.

SOCE ve SAFE-T savunucularının bütün bir kültürü boğan ısrarcı mesajı istenmeyen eşcinsel çekimi değiştirip düzeltme ya da bununla yalnızca başa çıkma terapisinin hem etkisiz hem

de zararlı olduğu yönündedir. Bir araştırmacı ve dergi editörü olan Walter Schumm (2015) öğrencilerin, diğer uzmanlar ve yayıncıların, avukat, yargıç ve işçilerin muhafazakâr yaklaşımlarını sık sık reddetme çağrısı yapmaktadır. Konu öylesine zehirli bir hâl almıştır ki pek çok klinisyen, araştırmacı ve öğretmen bundan ayrışmak için ellerinden geleni yapmaktadır, LGBT aktivizminin ilkeleriyle kişisel kavgalarını vermektedir. 5 Ekim 2015 senesinde Güney Vaftiz Konvansiyonu başkanı Albert Mohler onarım terapisinin eşcinselliğe yüzeysel bir tepki olduğunu belirtti, birini kategorik olarak eşcinselden heteroseksüele çevirmenin basit bir çaba olarak anlaşıldığı anlamına geldiğini söylemiştir (Sanders, 2015). Philadelphia'da bir eski eşcinsel vaftizliği olan Harvest ABD onarım terapisti yapmayı inatla reddetmekte, kınamakta ve bu terapi türünü geçmişte büyük oranda davranış değiştirme ve kaçınmacı tekniklere yaslanan türlerle karıştırmaktadır (Black n.d.).

SOCE ve SAFE-T'ye getirilen eleştiriler genellikle temelsizdir yahut fena halde abartılmaktadır. Ana akım medya dönüşüm terapisti ya da onarım terapisinin itibardan düştüğünü gerçekçi bir şekilde dile getiren çıkışlar yapar. Fakat kendi Çalışma Kolu raporunda APA (2009) bile SOCE'nin zararlı ya da etkili olduğuna dair bir sonuç çıkarmak üzere yeterli titizlikte bilimsel veri olmadığını kabul eder. Yine de raporun sonucunda bu terapilere karşı ihtiyatlı davranılmıştır, bir zarar riski olduğu da söylenmiştir. Her ne kadar çalışma kolunun raporu ergenler için terapiyi yasaklamak üzere pek çok devlet tarafından kullanılsa da, çocuklarla ilgili SOCE'ye dair yayımlanmış araştırmaların eksik olduğunu (s.42) kabul eder. Zararı bildirilen birkaç çalışma yapılmıştır yalnızca, aralarında en temel olan da Shidlo ve Schroeder'in (2002) daha önce SOCE danışmanlığı alanlarla yaptığı geriye dönük çalışmalardır ki zaten artan psikolojik sıkıntının bu zararla ilgili olduğuna dair iddialar çoğunluktur; psikolojik sıkıntıdan kasıt popüler kültürün

inandırmaya çalıştığı üzere fiziksel bir işkence ya da açık bir utandırma değildir tabii.

Dahası, APA'nın SOCE ve SAFE-T'nin etkinlik ve faydaya ilişkin verilerinin etkisiz olduğu sonucuna varması on yıllarca yapılan araştırmaları, vaka çalışmaları, istenmeyen eşcinsel çekime yönelik profesyonel terapinin yararları ve güvenilirliğini onaylayan anektodal kanıtları tamamen ihraç etmektedir. Her ne kadar yayımlanmış herhangi bir çalışma SAFE-T'nin tedavi başarısını değerlendirmek üzere rastgele bir nüfus peşinde koşmasa da, Phelan, Whitehead ve Sutton (2009) mevcut olumlu sonuç veren araştırmaların çok kolaylıkla ıskartaya çıkarılmaması gerektiğini öne sürerler. SAFE-T'deki 882 katılımcıya dair ATSCI retrospektif araştırması %34,3'lük bir nüfusun yönelimlerinde değişim tecrübe ettiğini bildirmiştir. Her ne kadar terapiden önce %67'lik bir kesim kendilerini yalnızca eşcinsel addetse de terapi sonrası yalnızca %12,8'lik bir kesim kendilerini eşcinsel olarak görmeyi sürdürmüştür (Nicolosi, Byrd & Potts, 2000). Byrd ve Nicolosi (2002) 14 sonuç çalışmasına dair meta-analiz bir incelemeyi tamamlamış ve eşcinsellik tedavisinin alternatif terapi ve kontrol gruplarına kıyasla %79 oranında daha etkili olduğunu bulgulamıştır. Berger (1994) geniş bir spektrum üzerinde gerçekleşen değişimi gösteren pek çok vaka çalışmasını belgeledi. SAFE-T'nin tipik bir savunucusu olan Lee Beckstead bile 20 katılımcıdan oluşan küçük bir çalışmada istenmeyen eşcinsel çekimde değişim yaşamamasına rağmen, daha yüksek öz kabul ve iyi oluş bildirdiklerini bulgulamıştır ki bu da bu terapinin utancı artırdığı suçlamasının aksidir (Beckstead, 2001). Phelan'ın kitabı (2014) *Successful Outcomes of Sexual Orientation Change Efforts* (Cinsel Yönelimi Değiştirme Çabalarının Başarılı Sonuçları) istenmeyen eşcinselliğe yönelik on yıllar süren yararlı ve profesyonel tedaviye dair genel bakış sunar.

Yıllarca bu alanda uzun zamandır çalışanlara yönelik düşmanlıktan pekâlâ haberdardım, tabii aynı zamanda eşcinsel olum-

layıcı terapiyi bırakarak çatışmadan kaçınmak üzere çaba sarf edenlere yönelik düşmanlıktan da haberdardım. 2010 yılının yazında, psikolojik danışmanlıkla ilgili yüksek lisans programlarındaki iki öğrenci vakasında geleneksel, İncil temelli cinsellik anlayışını barındıkları için ihraçla karşılaşmışlardır. Eastern Michigan Üniversitesi'nde Julea Ward bir eşcinsel danışanı başka bir meslektaşına yönlendirmiştir çünkü sahip olduğu inançlar ona danışanın aradığı eşcinsel ilişki danışmanlığını sağlamayı imkansızlaştırmıştır. Okul, Ward'dan iyileştirme programını bitirip inançlarını değiştirmesini yahut kovulmasını istiyordu (Starnes, 2010). Georgia'daki Augusta State Üniversitesi'nde Jennifer Keeton'un sınıf içinde ve sınıf dışında cinsellik ve cinsiyet kimliğiyle ilgili Hristiyan inançlarına bağlı olduğuna dair ifadeleri, okulun Keeton'un yeniden eğitim programından geçmesini ya da kovulmasını gerektirmesi için görünüşe göre yeterliydi (Schmidt, 2010). Okula karşı davası federal yargı tarafından iki sene sonra azledildi (Rudow, 2012). Aralık 2012'de Julea Ward, Eastern Michigan Üniversitesi'nin kararını tasdik ettirmek üzere 2010'daki federal yargı kararına başvurduktan sonra, okul onunla uzlaştı ki bu da zaten İttifakı Savunma Fonu'ndaki yasal ekibe karşı kazandığı bir zafer olarak pazarlandı (Lederman, 2012).

Lisansüstü Eğitimdeki Deneyimlerim

En nihayetinde, psikolojik danışmanlıkta yüksek lisans derecemi alma zamanım gelmişti, artık bu işi tam zamanlı yürütebilecektim. Özellikle bu enstitüyü seçmiştim çünkü bağımlılık, travma, evlilik ve aile alanlarında uzmanlaşma sunuyordu; bunların hepsi de benim işimle ilişki alanlardı. Enstitünün klinik psikoloji programının kuramsal yönelimi psikodinamikti, ben de bu yaklaşımın onarım terapisinin temelinde olduğunu biliyor ve ilerde öğrenmek istiyordum. Kendilerini “farklılıklara duyarlı bir Katolik üniversitesi” olarak tanımla-

dıkları için de dini inançlarıma en azından saygılı olmalarını bekliyordum.

Kabul edilme sürecine girdiğimde bir ikileme karşılaştığımı biliyordum: Eşcinselliğin iyileşmesi alanına dahil olduğumu saklayıp diplomamı sakince elime alana kadar mesleki olarak bu işe bulaşmamalı mıydım? Yoksa akademik kariyer intiharını göze alıp inanç ve deneyimlerimle ilgili açık mı olmalıydım? Neticesi ne olursa olsun, bütünlük duygumun haybeye harcamayacağım tek mülküm olduğu sonucuna vardım. Eğer savaşa gireceksem, hakikatin (ilk günden beri sadık olduğum hakikatin) benim tarafında olacağından emin olmalıydım. Bir Hristiyan olarak beni yargılayacak nihai merciin ideolojik açıdan yozlaşmış bir konsey değil Tanrı olacağını biliyordum. Konu derslerime kadar gelince, bu güven bir şeyleri açıklama özgürlüğüme mâl oldu.

Konu bir anda patladı ve orada öğrenci olduğum süre boyunca devam etti. Kabul kağıtlarımda lisans stajımı da nerede yaptığımı bildiriyordum. Day Seven'in Exodus ile yakınlığını görmek için Day Seven'in web sitesine (Exodus Kuzey Amerika 2013'te kapandıktan sonra bile) göz gezdirmek yeterliydi. Web sitesi cinsellikle ilgili çeşitli meseleleri de gösteriyordu. Kabul mülakatımda, Dr. T. (o zamanlar psikoloji bölümü başkanıydı) hangi danışanları tedavi etmeyeceğimi sordu, ben de ahlaki inançlarımdan eşcinsel davranış sergilemek ya da ilişkiye girmek gibi günahkar ve yıkıcı seçimleri onaylamaktan alıko-yacağını açıkladım. Bunun yerine, danışana başka seçenekleri ve bu meselelerin duygusal köklerini keşfetmeleri yönünde yardım etmeyi önerecektim. Aynı soru, ilk sömestrin başlarında, Dr. H'nin psikolojik danışma kuramları dersinde bir değerlendirme metninde ortaya çıktı.

Derslerimin ilk oturumu başladıktan sonra üniversitemin çok liberal bir Katolik okulu olduğu hemen açığa çıktı. Profesörlerimizin ezici çoğunluğu ne Katolik ne de Hristiyandı.

Profesörlerimizden biri transseksüeldi. Bir kısmı açık sözlü liberallerdendi yahut en azından muhafazakârlarla etkileşime alışkın değillerdi. Öğrenciler biraz daha karmaşıktı, fakat cinsellikle ilgili sağlam geleneksel inançlara sahip muhafazakâr bir Hristiyan olmak beni doğrudan bir azınlık konumuna yerleştiriyordu. Bu da ilk dönemdeki Psikolojik Danışma Kuramları dersinde profesörün bir gün Kirk Cameron'un Piers Morgan'ın televizyon şovunda eşcinsellikle ilgili güncel yorumlarını kötüleyerek ve sonrasında onarım terapisine saldırarak konuşmayı başlatmaya karar verdiğinde iyice aşıkâr hale geldi. O akşam sunum yapmam gerekiyordu fakat ödevimle ilgili konuşmadan önce onarım terapisine dair bildiklerimi ve mitleri yok edebilmek için elimden geleni yapmayı tercih ettim, bu da sıkı bir tartışmaya sürükledi bizi. Neyse ki (profesör ve diğer öğrenci bana kuvvetli şekilde karşı çıksa da) önceki sınıf tartışmalarında zekamı ve olgunluğumu kanıtlamıştım da sınıfın çoğu ne söylediğimi duymak istiyordu (Benzer bir tartışma da bir yıl ya da biraz daha sonra Ergen Terapisi dersinde yaşandı).

Ayrıca ilk yılımda, Dr. D'den aldığım Psikolojik Danışma Teknikleri dersinde, bu alana müdahil olduğumu ortaya koymuştum. Kursun sonuna doğru teslim etmek üzere bir günlük tahsis edilmişti. Bu süre zarfında, mensubu olduğum kilisem, Exodus International'ın ilk dönem liderlerinden biri olan ve Florida'da aynı kiliseye benim papazım olarak katılan Sy Rogers'ın yürüttüğü bir seminere mutlulukla ev sahipliği yapacaktı. Eşim ve ben de Sy ve eşi Karen ile kahvaltı etmekten büyük onur duyuyorduk, ben de sonra bu deneyimle ilgili günlük tuttum. Dersin son gününde günlüğü Dr. D'den geri aldığımında, bir soru yazmıştı (kişisel iletişim, 23 Temmuz 2012): "Değerleriniz üzerine düşündünüz mü? re: eşcinsellik danışanlarınıza danışmanlık sunma biçiminizde bir rol oynuyor olabilir mi? Bilhassa da açılma süreciyle mücadele edenlerde?"

Bütün bu hikayeleri konuya dahil ediyorum çünkü Dr. S'den (yüksek lisans saha yerleşkesi direktörü) o e-postayı aldığım da ve sonraki engizisyon sürecinde, bu türde bir çalışmaya dahil olduğumu görmezden geldiklerini iddia ettiler. Fakat yine de pek çok profesör haberdar edilmişti ve eğer gerçekten de benim psikoterapi alanına sırf inançlarım ve pratiğimden ötürü bir tehlike oluşturduğumu düşünüyor idiysele niçin bu konudaki endişelerini daha önce söylemediler? Bölüm başkanı Dr. T ilk senemde bölümü bıraktıktan sonra, onun yerine biri Dr. D'nin kendisi olan birkaç farklı öğretim üyesinden oluşan bir kurul ikame edildi. En kahredici olan da staja başlamadan önce grup terapi kursu aldığım Dr. S ile ilgili. Verdiği yazılı ödev, üniversiteye gelen bir misafir konuşmacı olan Greg Boyle (Homeboy Industries) ile ilgili düşüncelerimiz üzerineydi. Şöyle yazmıştım:

En nihayetinde, her ne kadar insanların umduğu sonuçlara varmasak da, Boyle'ın çağrımızın başarı kaydetmek zorunda olmadığını fakat gerçeklere sadık olması gerektiğiyle ilgili yorumlarını takdir ettim. Bu standart birlikte çalıştığım popülasyonla özellikle ilgilidir. Bu popülasyon cinsel mücadeleler veren (mesela cinsel bağımlılık ya da istenmeyen eşcinsel çekim) erkeklerdir. İş bu konulara geldiğinde dünya akla yatkınlıktan uzak şekilde, bir dereceye kadar psikolojik danışmanlığın tek kabul edilebilir neticesinin kategorik bir değişim olmasını ister. Fakat benim grubumun üyeleri amaçlarının ne derece bir değişim tecrübe ederlerse etsinler Tanrı'ya ve onun koyduğu ölçülere sadık kalmak olduğunu bilir. Dünya, bu konuda aynı fikirde değildir, buna hoşgörü de göstermez. Dolayısıyla Boyle'ın çete üyelerine papazlık yapmasının ilk 10 yılında tecrübe ettiği düşmanlıkla da kesinlikle bağ kurabiliyorum.

Dr. S'nin aslında bu paragrafı okuduğunun kanıtı, paragrafın yanına el yazısıyla (kişisel iletişim, 16 Mart 2014 gibi) şunları yazmasıydı: "Empatin ve hassasiyetin yazında açıkça görünü-

yor. Muhteşem!” Durumu geç anlamama dair ironisi de gözümünden kaçmadı tabii.

Bu geri bildirimden nedenini hiçbir zaman öğrenmedim. Hem daha önce grup terapi dersinde yazdığım ödevlerden birini yayımlamama yardımcı olmaya çalıştığı için kendisiyle baya iyiydi aramız. Yine de Dr. S. ve bana ayrımcı davranan diğer fakülte üyeleri SOCE’ye dahil olduğuma dair önceden bilgi sahibi olmadıkları yönündeki iddialarını şiddetle savunmaya devam ediyorlardı.

E-Postanın Ardındaki İtici Güç

Karşılaştığımız vakit Dr. S’in de onayladığı e-postanın ardındaki muhtemel itici gücü tahmin edebilmişim. Belirttiğim gibi, özel grup pratiğinde oldukça zahmetli bir staj deneyimi yaşamışım. Süpervizörüm Dr. C. kendini “güçlü Jungçu eğilimleri olan yeni Freudyen bir psikanalist” olarak tarif ediyordu. Benim eğitimim psikodinamik terapi alanında olsa da diğer yaklaşımları da öyle çarçabuk gözden çıkaramıyordum ve beni Dr. C ve aramdaki çeşitli teorik çatışmalara sürükleyen de bu olmuştu; fakat bütüncül yaklaşımla ilgileniyordum. Dr. C. benim değerlendirmelerimi, ideal bir psikanalist az konuştuğu için bir seanstaki “sözel birimlerimin” (terapistten gelen sözelleştirmeler, ufak teşvik ediciler, sorular ve bildirimler de dahil) fazlalığına dayandırıyor. En nihayetinde, pek çok böyle hikâye duyduktan sonra, Dr. S, Dr. C’nin internetteki profiline bakmaya karar verdi. Ayrıca psikolojik danışmanlık merkezinin websitesini dikkatle incelerken, benim profilimi de gördü. Profilimde de şu biyografik bilgiler mevcuttu:

Değişmenin ve gelişmenin her daim mümkün olduğuna inanıyorum. Fakat bazı alanlarda yaralarımız, sağlıksız düşünmek ve başkalarıyla, Tanrı ve kendimizle ilişki kurma örüntülerimiz bizi geri çekebilir. Bu süreç sıkı bir çalışma gerektirebilir ve ben de bu noktada size yardımcı olmak isterim.

Hristiyanca bir yaklaşım isteyenler için bilişsel-davranışçı, psikodinamik, aile sistemleri, Adlerci ve gerçeklik terapilerini karıştırıp İncil’le de bir araya getiren bütüncül bir yaklaşımın gerekliliğine inanıyorum. Çocukluk travması (cinsel ya da fiziksel taciz) cinsel bağımlılığı olan bireylerle, eşcinsel hayat tarzını bırakan ve istenmeyen eşcinsel çekimleriyle uğraşan bireylerle çalıştım. Ayrıca bir çocuk oyun terapisi grubunun da yardımcı kolaylaştırıcılığını üstlendim. Bilhassa aile ve çocuklar konusunda (staj yaptığım alanda) deneyimlerimi artırmayı sabırsızlıkla bekliyorum. Danışmanlığa ek olarak, eşimle yarı zamanlı gençlik papazı olarak da çalışıyoruz.

“İstenmeyen eşcinsel çekimleri”, “eşcinsel hayat tarzları” ve “değişim” (ikincisini en geniş anlamda kullansam da) gibi anahtar kelimelerden bahis açmayı, endişe verici ve danışanlarımınla yaptığım çalışmayı derhal durdurmak için yeterli buldu. Bu endişenin danışanlarımdan ya da staj sitemden bana karşı yapılan bazı şikayetlerin aksine yalnızca Dr. S’ten gelmesi özellikle kayda değerdir. Kendilerine eşcinselliği olumlu terapi süreci için gelen danışanları başka terapistlere yönlendirmeyi seçtikleri için infaz edilen dindar öğrenci vakalarından pekâlâ haberdardım. Fakat ben bu durumda değildim, ortada kıskırtıcı bir durum da yoktu. Esasında, istenmeyen eşcinsel çekim yaşadığını gördüğüm *tek* danışan yazın staj yerinde benimle devam etmeyi seçmişti, kendisi önceden var olan bir grubun üyesiydi (bu detayı Dr. S. tanıştığımız vakit soruşturmamıştı bile). Staj yeri aracılığıyla edindiğim danışanların hiçbiri eşcinsellikle uğraşmıyordu, böyle bir konu gündeme dahi gelmemişti.

Destek Bulmak

Dr. S’in e-postasını aldıktan sonra beni epey cesaretlendiren bazı olaylar yaşadım. Öncelikle, süpervizörüm Dr. C ile irtibat kurdum. Bu ana kadar kişisel düzeyde bağlantı kurmak

için çabalamış olsak da artık onun farklı bir yanını görüyordum; çok koruyucu bir yanını. O ve psikolojik danışmanlık pratiğinin diğer fertleri bana desteklerini gösterdiler. Daha sonra True North Hristiyan Kilisesi (Trappe, PA) papazı Bob Levins'i bilgilendirdim. Bütün kilise hiç tereddüt etmeksizin arkamda durdu. Bazı üyeler bana okulla ilk görüşmem için bir avukat vermeyi bile önerdi. Bunlar arasında derdime hızır gibi yetişen de bütün bu çilenin zamanlaması olmuştu zira e-posta geldikten sonraki gün için uzun zamandır Yenilenen Umut Ağı konferansı için Lancaster'a (PA) gitme planım vardı.

Yenilenen Umut Ağı da, Exodus Kuzey Amerika'nın 2013'te kapanışından sonra eski eşcinsel vaizlikleri için kurulmuş bir çatı kuruluştur. Onları bir süredir internette takip ediyor, konferanslarından birine katılmayı istiyordum fakat bana göre haliyle çok batıda kalıyorlardı. Fakat 2015 senesinde eski memleketimde konferans yapmalarının Tanrı'nın inayeti olduğu sonucuna varabilirim bence. Dr. S'nin tehdit e-postasını da konferanstan bir gün önce almıştım şansa. O cuma, Haziran'ın 26'sında daha iyi bir yerde olamazdım; tazelik hikayemi duyduklarında ve bilhassa tam da o gün ABD Yüksek Mahkemesinin eşcinsel evlilikleriyle ilgili kararını haber aldığımızda alanda çalışan diğer profesyoneller beni çok yüreklendirmişti. Alanda Andrew Comiskey gibi bazı kahramanlarımla karşılaştığım için çok mutluyum, kendisi aynı zamanda tanıklığını paylaşmak için oraya gelmişti, yaklaşık on sene önce henüz lisanstayken yaptığım stajdan bir danışanımdı. Oldukça liberal bir fakültesi olan bir Katolik Üniversitesine giden mezhepsiz bir Protestan olarak, alanda ne kadar çok Katolik bireyin aslında müttefikim olduğunu öğrenmek beni epey şaşırtmıştı.

Konferansta, birkaç yeni kahramanla da tanıştım, mesela Birleşik Krallık'tan Dr. Mike Davidson bunlardan biriydi. Kendi çalışmalarını yürütürken çok daha ağır bir infaz hikayesi yaşamıştı fakat yine de mütevazı ve sebatkar tavrını tamamıyla korumuştur. Ayrıca önceden yalnızca NARTH olarak bildiğim

İttifak'ın da üyesiydi. İttifak'ın eski başkanı Dr. Christopher Rosik ile bağlantıya geçmemi önermişti; bu da çok yararlı bir yazışmanın başlamasını sağladı.

Okul ile İlk Görüşme

Dr. S, e-postasında derhal görüşmek istediğini söylemişti fakat ben ona uygun bir danışman bulmak için biraz daha zamana ihtiyacım olduğunu söylemiştim ki bu da zaten avukat ayarladığıma dair ipucu olmuş olabilir. Dr. S. ve danışmanım (daha önceden görüşmemiştim) ile 7 Temmuz Salı günü buluştum. Avukatla gelmemin onları şaşırttığı aşıkardı. Fakat bizi profesörler olarak, okulun onları kendi avukatı orada değilken bir avukatla görüşmesini yasakladığı konusunda bilgilendirdiler. Yeni bir görüşme ayarlamayı teklif ettiler fakat aynı zamanda bu görüşmenin yalnızca bilgi toplamak için yapıldığını ve sonrasında herhangi bir karara varılmayacağı konusunda da temin ettiler beni. Bunun yerine, diğer koordinatörler olan Dr. N ve Dr. D'ye ve aynı zamanda fakülte dekanına rapor vereceklerdi. Avukatımı saf dışı bırakıp onlarla kendim görüşmeyi seçtim. Yalnızca iki şeye ihtiyaç duyduğum konusunda kendimden emindim: Kabul kayıtlarımın eski-eşcinsel vaizliği alanında çalışmalarımı ilgili açık olduğumu gösterdiğine, kendi içinde tuhaf ya da zararlı bir terapi pratiğine girişmediğimi açıkladığına ve bir de kendi inanç sistemleri ve biyolojik tasarımlarıyla uyumlu yaşama hedefi güden bir danışan popülasyonuna öğrendiklerimi uyguladığıma.

Bu görüşmeyi niçin ertelememiz gerektiğine dair bazı fikir alışverişlerinin ardından ilk atağımı yaptım, kendileri buna başvuru dosyamı incelemediklerini söyleyerek karşılık verdi. Okulun esasında beni kabul ettiğini ve eşcinsellikle ilgili inançlarım ve deneyimlerimi bilerek beni bu kadar uzun zamandır öğrencileri olarak tuttuklarını doğrulamakla ilgilenmiyorlardı. Daha ziyade inançlarım, bu alana dahilim ve niçin

böyle bir iş yapmaya başladığımla ilgili sayısız soruları vardı (belki de bana önceden ders veren bütün profesörler (baş engizisyoncum da içlerinden biriydi) yeterince zaman geçtikten sonra doktrinlerini tamamen içselleştireceğimi düşünüyordu ve bu yüzden de beni daha erken sorguya çağırma gereği duymamışlardı.) Esasında yaptığım işle ilgili değil de hipotetik durumlarla ilgili sorular sordular; özellikle de stajımın parçası olan işleri hiç kurcalamadılar. Yine söyledim, stajımda istenmeyen eşcinsel çekim yaşayan tek bir danışan görüyordum ve onunla da grup süreçleri dahilinde beş yıldır çalışıyordum. Asıl dertlerinin mezun olduktan sonra uygulayabileceğim terapi türü olduğu belliydi.

Bana Amerikan Psikolojik Danışmanlık Derneği'nin (ACA)* bilgilendirilmiş onam sürecinden ve bu tür çalışmalarla ilgili etik ilkelerinden (eşcinsel olumlayıcı olmayan bütün yardım biçimlerini aynı kefeye koyan) haberdar olup olmadığını sordular. Ben de onlara bilgilendirilmiş onam sürecinin cinsel çekimde değişim yaşanacağını garanti eden hiçbir şeyi kabul etmemesini içermesi gerektiğini bildiğimi ve herhangi bir noktada böyle bir işin peşinden gitme hususunda fikirlerini değiştirmeleri halinde bana bildirmelerinin yeterli olacağını ve benim de onları daha uygun bir hizmet almak üzere yönlendireceğimi açıkladım. Bu alanda çok fazla çalışma olmadığını belirttim fakat onlara Mark Yarhouse ve Stanton Jones'un Exodus'a girdikten sonra farklı Exodus vaizliklerinden katılımcıların da takip ettiği boylamsal çalışmalarına işaret ettim (bu çalışmada çeşitli terapötik ve dinî usuller de vardı). Sonuçlar her ne kadar en yüksek düzeyde değişim yaşayan katılımcılar azınlıkta olsa da hemcins çekimindeki sürekli değişime işaret ediyordu (Jones & Yarhouse, 2009).

Danışanları zarar potansiyeliyle ilgili bilgilendirecek şekilde ACA'nın ilkelerini izlemediğimden endişelilerdi. Onlarla bu

---

* American Counseling Association

noktada tartıştım çünkü lisanslı profesyonel terapistlerin verdiği onarım terapisinin danışanlara doğrudan zarar verdiğini kanıtlama noktasında herhangi bir veri olmadığını ya da mevcut verilerin yetersiz kaldığını biliyorum. Kendileri de bu noktada herhangi bir kanıt sunamıyorlardı. Dr S'nin iddiaları çürütme çabası, otoriteye yönelik klasik aldatma çağrısı idi; bu da bana bütün profesyonel organizasyonların bunun zarar potansiyeli taşıdığına mutabık olduğunu hatırlatmıştı, "Sen kimsin ki yalnızca bir senedir süpervizyon gören bir öğrenci olarak aksini söylüyorsun?" deniyordu bana. Bu cümleyle biraz taş kessem de ona bu işi benden çok daha uzun zamandır yapan klinisyenlerin sayısını ve Amerikan Psikoloji Birliği ve istenmeyen eşcinsel çekim terapileriyle ilgili Çalışma Kolu raporu (APA, 2009) gibi meslek örgütlerindeki yerleşik yanlışlıkları hatırlattım.

Bunların yanı sıra, esasında onarım terapisi yapmıyor, yaptığımı iddia etmiyordum fakat sanki yapıyordum gibi davranmaya devam ettiler. Ben de buna dair anlayışlarını düzeltmek ve eşcinsel çekim yaşayan ve bu konuda çatışma yaşayan danışanlarına yardımcı olacak birkaç yaklaşımı açıklamak için bir dakika istedim: Bunlar arasında onların eşcinsel olumlayıcı yaklaşımı, Nicolosi'nin onarım terapisi (ve diğer değişim odaklı yaklaşımlar yahut SAFE-T) çekimde değil de kimlik ve davranışta değişime odaklanan Yarhouse ve Throckmorton'un Cinsel Kimlik Terapisi vardı. Onlara onarım terapisinin dayandırıldığı gelişimsel modele katılsam da, bu yaklaşım içinde eğitim almadığımı, bu yüzden de işimin bir eşcinsel kimliği ve davranışı benimseme yönünde duydukları çekimin samimiyetle inandıkları değerlerle çelişen bireylere bu inançlarla uyumlu yaşama noktasında yardım etmek olduğunu söyledim. Böyle bir terapinin nasıl olacağını sorduklarında da eğitimini aldığım tekniklerden hiç de farklı olmadığı şeklinde cevapladım.

Engizisyon, ilgisiz sorularla aynı teraneyi artırdı. Hayvanlar arasındaki eşcinsellik? Peki ya Alan Chambers'ın (Exodus Kuzey Amerika'nın son başkanı) LGBT topluluğundan özür dilemesi, vaizliğini kapatma kararı? Peki, danışanını kandırdığı davayı daha yenilerde kaybeden JONAH (New Jersey'deki Yahudi eski eşcinsel vaizliği)? Aslında yaptığım işin etiğiyle ilgilenmedikleri yalnızca inançlarıma saldırma amacı güttükleri çok açıktı; bu da zaten benim katılmaya can attığım ve hazır olduğum bir kavgaydı.

En sonunda, bana kişisel hedeflerim ve bir terapist olarak isteklerime dair sorular sormaya başladılar. Bu şekilde çalışmaya devam edecek miydim? Hristiyan bir terapist olarak, İncil'i temel alan bir dünya görüşüyle çok çeşitli sorunları tedavi etmeye niyetliyim ancak bunu bir uzmanlık alanına dönüştürmeyi de umuyorum. Fakat sonrasında tartışmayı düğümleyen soru geldi: "Peki bu durum yasadışı hale gelirse ne olacak?" Şu anda olmadığını ve bunu yasa dışı kılmak için herhangi bir sebep olmadığını söyledim. Herhangi bir yasal kısıtlama zaten etik dışı olurdu zira danışanın kendi kaderini tayin hakkına ve danışanla terapist arasındaki konuşma özgürlüğüne saygı duymamak anlamına gelirdi. Fakat Dr. S. bu hipotetik senaryoyu zorlamaya devam etti, ben de devletin eşcinselliği olumlamayan herhangi bir yaklaşımı yasa dışı ilan etmeye karar vermesi halinde sivil itaatsizlik yapacak bir pozisyon benimseyeceğimi söyledim.

Sorgum bitmeye yaklaştığında, durumumu ve neden staj dersine bile alınmama izin verilmediğini sordum. Karar verilene kadar "işlevsel olarak uzaklaştırılmışım." Sonrasında bütün bu meselenin ideolojik bir çatışma olduğunu, yaptığım herhangi bir şeyle ilgili olmadığını söyleyerek durumu özetledim. Dr. S. buna katıldı.

Stajımı Sonlandırma Kararı

Buluşmadan sonra, insanlara son olanları anlatmaya ve yardım çağrılarını yapmaya başladım. Her ikimiz de okulun onun yetkisinde olmadığını bilmemize rağmen Archbishop Chaput ile irtibata geçtim, benim adıma bir mektup yazdı. İttifak'tan Dr. Rosik bana istenmeyen eşcinsel çekime farklı yaklaşımları nitelendiren bir dergi makalesi gönderdi (Rosik & Popper, 2014), ben de bu metni bölüm başkanlarına ilettim. Kurula kendim de yazdım tabii, Dr S. ve Dr. K'ya beni diğer üyeleri doğru temsil etme noktasında güvenmiyordum.

14 Temmuz'da, görüşmemizden yalnızca bir hafta sonra, fakülte dekanından aşağıdaki e-postayı aldım:

Sevgili Rodriguez Bey,

[Üniversite] adına, stajınıza dönmeniz ve mezuniyetinizle ilgili sorularınıza ben cevap vermek istiyorum.

Klinik Deneyim Mensubiyeti Sözleşmesi (ekte) 9. maddesine göre, üniversite, davranışlarıyla üniversitenin resmî politikalarını ciddi şekilde ihlal eden herhangi bir Klinik Psikoloji öğrencisinin öğrenimini askıya alma ya da sonlandırma hakkına ve sorumluluğuna sahiptir. Bu anlaşmanın şartları uyarınca, stajınıza son verildiğini bildiriyoruz.

Üniversitenin resmî politikasına yönelik etik ihlalleriniz araştırma tarafından desteklenmeyen bir psikolojik danışmanlık biçimi sunmayı içine almakta fakat bununla kalmamaktadır, ayrıca mesleki etik standartlarına ve kuralları (Amerikan Psikolojik Danışmanlık Derneği - ACA Etik Kuralları, 2014, C.7. Bölümü, Tedavi Biçimleri: Amerikan Psikoloji Derneği - APA, Psikolojide Kanıt Temelli Uygulamalar Üzerine Politika Beyanı, 2005) aynı zamanda üniversite politikalarına da aykırıdır ve bu üniversitedeki yüksek lisans programında öğretilen herhangi bir şeye de terstir. Bunun da ötesinde bu üniversitedeki fakül-

te süpervizörünüze danışarak böyle bir psikolojik danışmanlık sunduğunuz gerçeğini de ortaya koymadınız.

Etik bir ihlale bağlı olarak yerleşkeden kovulmak demek bu Üniversitenin Klinik Psikoloji ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Programından kovulmak için yeter sebeptir.

Fakat üniversitemiz size şartları sağladıktan sonra mezun olmasına izin verecek bir telafi planı önermek ister. Üniversite, şu an yaptığınız stajdan geri çekilmenize izin verecek, transkriptinizde bu durum W notuyla belirtilecek ve telafi planının koşullarına uygun olarak başka bir sahada yeni bir staja başlayabileceksiniz.

Sizin iyiliğiniz için önerilen bu telafi planının detaylarını görüşmek üzere fakültede görüşmek isterseniz bildirin lütfen.

Herhangi bir sorunuz ya da sorunuz olursa benimle irtibata geçin lütfen. Nasıl ilerleyeceğinizi düşünme aşamasında size esenlikler dileriz.

Bu mektuptaki birkaç konuyu not düşeyim. İcra etmekte olduğum bir psikolojik danışmanlık biçiminden adını anmadan bahsediyor. Buradaki ima belli ki bir tür terapi uyguladığım yönünde; mesela onarım terapisi gibi bir şey yaparak danışmanı eşcinsel değil de heteroseksüel çekim duyma yönünde değiştirmek gibi bir hedefim olduğunu söylüyordu. Görüşmede paylaştığım her şey yanlış anlaşılmış ve yanlış sunulmuştu, bu öylesine açıktı ki. Araştırma tarafından desteklenmeyen neyi yapıyordum ben tam olarak? Tek yaptığım, görüşmede de beyan ettiğim üzere, yaygın kabul gören terapi tekniklerini uygulamaktı; bu üniversitede, stajımda ve mezun olmadan önceki yıllarda, bu okulda okumuyorken öğrendiğim tekniklerdi bunlar; böylelikle azınlıktaki bir popülasyona mensup kişilere kendi değerlerine saygılı biçimde yardım edecektim. Şu durumda aslında öğrettikleri psikodinamik tekniklerin ve aile sistemleri tekniklerinin mi araştırmalar tarafından des-

teklemediğini söylemeye çalışıyorlardı? Peki ya Rogeryen, bilişsel-davranışçı ve pek çok farklı eğitimden öğrendiğim di-yalektik davranışçı teknikler? Onların mı araştırmalarla des-teklenmediğini ima ediyorlardı? Hayır, ellerinde hiçbir kanıt olmamasına rağmen tuhaf, tehlikeli bir psikolojik danışmanlık biçimi sunduğumu varsayıyorlardı, onarım terapisini yanlış anladıkları gibi bunu da yanlış anlıyorlardı ki ben onu da uygulamıyordum aslına bakarsanız.

Açıktır ki dekan ya acayip kalın kafalıydı ya da konuyu bile-rek çarpıyordu; belki de ikisi birdendi. Yaptığım şeyin “kendi yüksek lisans programımda öğretilen herhangi bir şeye benze-mediğini” iddia etmek üzere herhangi bir temele sahip değil-lerdi, tabii eğer eğitimimde bunu söyleyerek bana dayatmayı umdukları ideolojik doktrini takip etmediğimi kastetmiyorsa. Dobra konuşmak, klinik eğitimimi kullanma *biçimimle* ters düşüklerini itiraf etmek olurdu; ondan da sapıyor değildim gerçi. Ayrıca şunu da söylemek gerekirdi ki bir danışanın ken-di cinsel kimliği ya da davranışıyla ilgili belirgin hedefler üze-rinde kontrol sahibi olması gerektiğine inanıyorlardı.

Stajımı sonlandırmaları için ekstra bir gerekçeleri de (yani staj hocama istenmeyen eşcinsel çekim yaşayanlara yardım sun-duğumu söylememiş olmam) hem yanlış hem konuyla ilgisiz-di. Sınıfta biyografimin staj sitesinde olduğunu ısrarla söyle-miştim; eğer profesörüm biyografime meraklı olsaydı, herkese açık olan bu bilgilere ulaşabilirdi. Sınıftaki tek eşcinsel çekim danışanımdan bahsetme gereği duymadım çünkü durum o zamanlar epey idare edilebilir duruyordu. Vaka portföyümde-ki her bir danışanı tasvir etme gereği duymadım. Yani demem o ki danışanlarımla bir sorun yaşamıyor idiysem paylaşacak bir şey yoktu. Her ne olursa olsun bu mektuptaki özellikle seçilmiş kelimeler okulun bu çalışma alanına açık bir şekil-de katılmama dair farkındalığını kabulden yan çizmesinin bir yoluydu. Daha önce de gösterdiğim gibi, çalışmalarımın kariyerim boyunca tekraren bilinmesini sağladım; görünen o

ki bundan staj dersimde bahsetme gereği duymamışım. Staj programının başında olan Dr. S benimle önceden yaşadığı tecrübelerden ötürü çalışmalarımı bildiğini hatırlamalıydı; bu gerçeği de uğradığı bozgun boyunca kesinlikle kabul etmedi (ayrıca bölüm başkanlarından biri de olan Dr. D. de bu gerçeği biliyordu).

Bir de bu adına telafi dedikleri plan yani bütün bir yılın staj çalışması toplamınca yeniden çalışmak durumunda kalmak aşağılayıcı bir hakareten başka bir şey değildi. Programı bitirmeye yalnızca dört haftamın kaldığını ve okulun inançlarımın kendi programlarıyla uyumsuz olduğunu düşünmeleri halinde kariyerime çok daha önceden müdahale etmesi gerektiği gerçeğini göz önünde bulundurursak, yapılacak en akıllıca iş programı bitirmeme izin vermek, mezun olmamı sağlamak, sonrasında da bu konu hakkında açık seçik ne olduklarını gösterecek şekilde politikalarını güncellemektir. Zorbalığa pek de meraklı olmadığımı gösteren açık bir mesaj verdiğimden emindim. İşte bu yüzden kararları beni büyük hayal kırıklığına uğrattı. Fakat yine de çok kararlıydım.

Yasal Danışmanla Kendimi Savunmak

Davam Pensilvanya'ya özel dini özgürlük yasal vekaleti olan Bağımsız Hukuk Merkezi tarafından çarçabuk kabul edildi çok şükür. Jeremy Samek ve Randy Wenger bana yardım etme konusunda çok hevesliydi; dört aydan fazla bir süre zarfı için bana sağlam bir danışman verdiler ve beni düşüncesizce kararlar vermekten alıkoydular. Fakat bu alanda yaptığımız türde bir çalışmayla tamamen yeni tanıştıklarını ve karşımıza çıkan yasal ve sistemik zorluklara aşina olmadıklarını belirtmek de önemli ve yararlıdır (yeni tanışmalar da sempatik yaklaşmışlardır). Bunu hedeflenen taraflar (avukatlar, kanun koyucular, okul idareleri ve kiliseler) kadar kamuyu da doğru bilgilendirme ve alanımıza aşına kılmak üzere çok daha fazla

çalışmamız gerektiğine dair bir işaret olarak alıyorum. Genel muhafazakârların, geleneksel evliliğin korunması iddiasını öne süreceğini fakat terapilerimizi destekleme konusunda ke-tum davrandıklarını bulguladım zira zarar ve faydasızlığa dair mitler bu muhafazakârların bilincine de yerleşmişti. Benim dikkatimi esas hedefim olan mezuniyette tutmaya çabalarken, Jeremy ve Randy durumumu diplomatik ve sessiz yollardan çözmeye de kararlıydı; durum hiçbir şekilde medyanın ilgisini çekmedi ki bundan şimdi pişmanım. En nihayetinde mahkeme-yeye gitmeden uzlaşmaya varmak mümkün olacaktı böylelikle mezun olabilecektim, tabii bundan pişman değilim.

Avukatlarımla birlikte bir kere daha okul ile görüştüm. Bu gö-rüşmeye kurul üyeleri, Dr. S ve okulun avukatı da geldi. Bu tartışmanın tam detaylarını vermemek gibi bir yükümlülü-ğüm var. Mümkün olduğunca konuşmaktan sakınmamın ve Jeremy ile Randy'nin müzakeresine izin vermemin tavsiye edildiğini söyleyebilirim. Diplomasıyı koruma noktasındaki içtenlikli çabalarına karşılık, öbür tarafın düşmanlık düzeyi karşısında ne kadar şaşkınlıklarını molada benimle paylaştılar. Görüşme, avukatlarımla uzlaşma önerisiyle sona erdi fakat karar için bir aydan fazla süre beklememiz gerekiyordu ki bu da epey hayal kırıklığına uğratmıştı. Sonradan anlaşıldı ki bu kadar geç cevap vermelerinin sebebi bana hâlâ yerel alanda yeni bir staj imkânı bulmaya çalışmak gibi bir iş üstlenmele-riydi. Fakat elbette irtibat kurdukları her alanla olayları kendi açılarından paylaşmışlardı yani benim önceki yerde etik ihlal-lerde bulunduğumu söylemişlerdi, hâl böyle olunca kimse de beni kabul etmemişti. Birçok retten ve muhtemelen beni kara listeye almalarından sonra okul öğrenci olarak hiçbir şekilde dönmemi istemediğine karar verdi.

Buradan sonra da beni kovan okuldan yüksek lisans derece-mi alarak nasıl mezun olduğumu anlatacağım. Pensilvanya'da psikolojik danışmanlık yüksek lisansı yaparken 48 kredi almak gerekiyor. Fakat lisans için 60 kredi lazım. Bu fazladan 12

krediyi yüksek lisanstayken tek seferde tamamlayabilirsiniz ya da mezun olduktan sonra ve lisans almak için sınava girmeden önce de tamamlayabilirsiniz. Ben 60 kredi yolundaydım fakat planım stajımı bitirip tek ders bırakarak mezun olmakta sonrasında okulun borcunun bir kısmını ödeyerek alacaktım o dersi de. Kovulunca okulun teklifi bana hak ettiğim 48 krediyi verip geri kalan kredileri bir başka okula aktarmak yönündeydi. Fakat yazın son oturumda stajıma yönelik kazandığım saatleri saymayacaklardı, bu da beni gerçekten darda bıraktı çünkü stajı yeniden yapmamı istemeden beni kabul edecek bir okul arayışındaydım. Cairn Üniversitesi beni kurtardı, beni zarafetle kabul etti ve 2016 baharında yeterlilik (lisans) almak için yaptığım ödevi tamamlamamı sağladı.

Düşünceler ve Tavsiyeler

Bütün bu ateşten gömlek ve üniversiteyle yaşadığım olaylar zinciri üzerine düşündüğümde, meslektaşlarım ve umutlu öğrencilerin işine yarayabilecek bazı noktalar tespit ettim. Bana giderek daha da aşikâr şekilde görünen, akademi ve psikolojide LGBT alanının ardında tam manasıyla muhakeme eksikliği olmasıydı. Fakat bu alanlarda gücü ellerinde bu insanlar tutuyordu, dolayısıyla bu ihraç tavrı basiretsizlikten öte bir şeydi.

Bir yüksek lisans öğrencisinin biyografisini bu şekilde postalamasının uygunsuz olduğunu iddia etmeye çabaladılar. Deneyim sahibi olunan alanları sıralamak ise bir alanda uzman olduğunu öne sürmekle eşdeğerdi. Kaldı ki ben hiçbir zaman uzman olduğumu iddia etmemiştim, biyografimi yalnızca okumak bile böyle bir önerim olmadığını görmeye yeterdi. Şu durumda bir biyografi okurlarını nelere aşına olduğum ve değerlerimle ilgili bilgilendirecek kişisel ve mesleki deneyimlerimi içine almalı değil miydi? Okul yetkilileri, görünüşe göre, herhangi bir psikolojik danışmanlık deneyimi ve önceden ya da dersler dışında alınan psikolojik danışmanlık eğitimlerinin

hükümsüz olduğunu varsaymaya çalışıyordu. Çalıştığım insan tiplerini sıralamama yaptıkları itirazı yaptığım işe karşı ön yargılarını maskeleyerek için açıkça kullanıyorlardı zira eğer biyografimde (mesela) yıllarca bir uyuşturucu ve alkolle mücadele merkezinde çalıştığımı söyleseydim hiçbir itiraz gelmeyeceğine emindim; bunu madde kullanımında uzmanlık iddiası gibi bir tehlike işareti olarak görmeyeceklerdi.

Aynı zamanda biyografimin reklam olduğunu da söyleyip durdular, dönüşüm terapisine yönlendirecek danışan aradığım imaları da cabasıydı. Bu tabii aptalca bir bakış açıydı zira bir terapistin kendini pazarlamasını beklemek mantıklıdır (bilhassa kendi iş yükümü belirlemek üzere kurmam ve kurarken kendime güvenmem gereken ufak grup pratiğinde) ve bu pazarlamaya da birtakım biyografik verileri dahil etmek de normaldir. Fakat biyografiyi haddi zatında reklam malzemesi yapmak dürüstçe değildir zira bu bilgiler sadece ilgili internet sitesinde bulunabilir (bir de tabii diğer terapist biyografileriyle birlikte) ve başka mecralara gönderilmez. Dahası, yalnızca tecrübelerimden bahsederek onarım terapisinin (ya da işte ne anlıyorsanız onun) reklamını yaptığım sonucuna varmak da hatalıdır. Ayrıca bir çocuk oyun terapisi grubunda yardımcı kolaylaştırıcılık yaptığımı da bildirmiştim fakat pratikte böyle bir grup yönetme niyetim yoktu. Biyografide sattığım şey kendim ve potansiyel danışanlarımın ne türde bir terapist olduğuma karar vermek için bilmek isteyebilecekleri birtakım vasıflarımdır. Kendimi Hristiyan bir terapist olarak tarif ettim, bu tanımın da ne kadar geniş olduğunu ve danışanların buradan yola çıkarak varsayımlardan beklentilere bir sürü şeyle karşıma gelebileceğini de anlıyordum. Muhafazakâr Hristiyanlar arasında kişinin cinsellikle ilişkili tutumu bir tür turnusol kağıdı gibi işliyordu, bu yüzden de bu alandaki çalışmalarımı beyan ederek ne türde bir Hristiyan olduğumu biraz anlamalarını istemiştim.

Okulun bana karşı yürüttüğü kampanya üzerine tefekkürümden çıkardığım en önemli içgörü ise bu insanların eşcinselleri olumlayıcı olmayan her türlü istenmeyen eşcinsel çekim terapisini aynı kefeye koyduklarıydı. Bu noktayı Cinsel Kimlik Terapistlerinin kavrayışına sunuyorum, çünkü kritik önem taşıyor. APA'nın Cinsel Yönelime Uygun Terapötik Yanıt İle İlgili Çalışma Kolu raporu (2009) yayımlandığında, Mark Yarhouse ve Warren Throckmorton'un Cinsel Kimlik Terapisi (SIT/Sexual Identity Therapy) çerçevesi metindeki bazı noktalarda onaylanmıştı, özellikle de bireylerin belirli durumlar için "açılma" sürecini cesaretlendirmeye karşı tavsiye verilen kısımlarda. Fakat hikayemin SIT yaklaşımının siyasi açıdan güvenilir olduğuna dair herhangi bir güvenin zamansız olduğunu gösterdiğine kaniyim. Dr. S ve Dr. K ile olan görüşmemde, istenmeyen eşcinsel çekime yönelik farklı yaklaşımları açıkladım ve sonrasında da onarım terapisinin temelindeki gelişim modeliyle aynı fikirde olduysam da, terapi pratiğim daha ziyade SIT ile aynı doğrultuydu. Cinsel çekimi değiştirmeyi ne grup ne de bireysel çalışmalarında bir hedef olarak müjdeledim. Bunun yerine, biyografimde de dile getirdiğim gibi danışanlarımı yaşadıkları çekim ve eşcinsel hayat tarzını terk etme seçimleriyle başa çıkma noktasında destekledim (cinsel davranış örüntüleri ve ilişkileri). SIT'in kaideleri gibi ben de görüşmemde rolümün Hristiyan danışanlarıma inançlarıyla uyumlu bir hayat yaşama noktasında yardımcı olmak olduğunu söyledim (bu inancın kapsamına inancın değerleri hedefleri ve cinsel etik de dahildir). Kısa süre içinde bu ayrımların okul açısından hiçbir anlam ifade etmediği aşikâr hale geldi. Danışanlarımın hedefi ideolojileriyle tezat içindeydi ve bu sebeple de çalışmamızın etik dışı ve zararlı olduğunu düşünüyorlardı. SAFE-T terapistleri (onarım terapistleri ve diğerleri) ve SIT yönelimli klinisyenler arasında bir düşmanlık hasıl olursa, benim davam hepimizin aynı varoluşçu tehditle

yüzleştğini fark etme noktasında bir araya gelme çağrısı olarak iş görmelidir.

Okulun bana itirazıyla ilgili nihai gerekçesi de gelecekte psikoloji sahasına bir tehdit oluşturacağımdı ve dolayısıyla kariyerimi engellemek onlar için ahlaki bir yükümlülüktü, bilhassa da danışanın kendi kaderini tayin etme hakkı tehlikeye girerse sivil itaatsizliğe açık olacağımı söylediğimde buna karar vermişlerdi. Burada çok katmanlı bir ironi var çünkü psikoloji dediğimiz nizam kendi yetki alanı dışında kararlar vermektedir. Görüşmemde, Dr. K ve Dr. S beni bilimin zaten eşcinselliğin iyi ve normal bir cinsellik ifadesi olduğunu kanıtladığı yönünde bilgilendirdi. Bu iddianın felsefi bir iddia olduğunu ve maddeci bilimin böyle ahlaki bir iddiada bulunamayacağını onlara hatırlatmak zorunda kaldım. Yine de onarım terapisi ya da SIT'nin zararlı olduğuna dair tartışılmaz bir kanıtları olmaksızın danışan hakları üzerinde tepinerek danışanları koruma konusunda bir haçlı seferine girişmektedirler. İşte bu noktada bir sonraki ironi açığa çıkıyor: Müesses nizam eşcinselliğin bozukluk olarak görülmesine son verdi fakat hâlâ nasıl ele alınacağına dair bir sözü olması gerektiğini düşünüyor, yani hâlâ bu işte bir payları olmasını ve o payı afiyetle yemeyi gözlüyorlar diyebiliriz. Eğer eşcinsellik bir bozukluk değilse ve sadece kişisel etik meselesiyse (bilhassa da bu kadar çoğulcu bir toplumda yaşadığımız dönemde) o zaman nasıl ele alındığı da danışanın tercihine bağlı olmalıdır. Ayrıca eşcinselliğin bir bozukluk olarak isimlendirilmemesi de tedavi edilmeye uygun bir durum olduğunu ortadan kaldırmaz. İnsanlar teşhis konulmayan bir dizi mesele için lisanslı profesyonel psikolojik danışmanlık alabilirler. Mesela yalnızca evlilikte yaşadığı sorunlar için gelen bir danışana illa ki tanı koymak gerekmez fakat bu insanlar yine de terapistle gidebilirler (sigorta bunu kapsamasa bile) ve tedavi planı boşanma ya da uzlaştırmaya yönelik olup olmayacağı APA tarafından dikte edilmez, danı-

şan ve terapist arasındaki değerler ve hedeflerin mutabakatıyla belirlenir.

Nihai ironi de şudur ki beni bu alana girmekten alıkoyma çabaları yalnızca bu alana daha çok girmeme yaradı. Dr. Davidson ve Dr. Rosik ile olan yazışmalarım aracılığıyla, İttifak'ın pek çok başka üyesiyle irtibata geçtim, her biri de çeşitli şekillerde destek sundu ki bu inanılmaz derecede cesaret vericiydi. Hayatımın en parlak anlarından biri müteveffa Dr. Joseph Nicolosiden aldığım telefon, ve onun ardından 2015'te Öğrenci Mükemmeliyeti için aldığım Dr. Nicolosi Ödülü idi. Ayrıca aldığım desteği de kendi araştırma projelerinde de sıraladı, eşcinsellikle ilgili kanıtlara dair kapsayıcı bir incelemeye dahil edilecek dergi makalelerini özetleyen projelerdi bunlar. Şu anda İttifak'ın üyesiyim ve cinsel çekimdeki potansiyel değişimi keşfetmek isteyen danışanlara profesyonel yardım sağlamak üzere gereken eğitimleri alıyorum. Mezun olup Cairn'deki çalışmamı 2016'da bitirdikten sonra Day Seven Ministries'te terapist olarak işe başladım ki burası lisanstan mezun olduktan sonra staj yaptığım psikolojik danışmanlık merkeziydi; istenmeyen eşcinsel çekim duyan bireylere yardım için çıktığım yolculuk tam da burada başlamıştı.

Öğrencilere Özel Tavsiye

Öğrencilere tavsiye verme konusunda tereddüt yaşıyorum, bunun sebebi kısmen benim tecrübelerimin bana özgü olması fakat aynı zamanda tavsiyelerimin pek çok insan açısından makbul olmadığını tahmin ediyorum, buna bazı İttifak üyeleri bile dahil olabilir. Verdiğim örneğin tavsiyemi epeyce aşikâr ettiğini umuyorum: doğruyu konuşmak. Bunu öylesine söylemiyorum.

Avukatlarım ve ben okuldaki kurulla buluştuk. Lehime karar vermeyecekleri gitgide daha da aşikâr hale gelmişti; bu yüzden de transfer olmak durumunda kalırsam diye bazı Hris-

tiyan okulları araştırmaya başladım. Bu okullardan birinde pek çok profesör ve idareciyle yaptığım toplantıda hikayemi anlattım. Profesrlerden biri bana istenmeyen eşcinsel çekim duyan erkeklerle çalışma tecrübemi biyografime eklememin aptalca olduğunu ve kendimi bu şekilde mutlaka kovduracağımı söyledi. Yazdıklarımı okuyanlar arasında onun duygularını paylaşan insanlar olduğuna eminim. Ona saygıyı elden bırakmadan karşı çıktım. şurası kesin: Eğer hedefim yüksek lisansı burnum kanamadan bitirmek olsaydı, bu yaptığım kesinlikle aptalca olurdu zira inançlarım ve çalışmalarım ile ilgili sınıfta her konuştuğumda ya da yazdığımda, akademik bir intihara (muhtemelen kariyerimin de intiharına) doğru adım adım ilerliyordum.

Ufak bir Hristiyan psikolojik danışmanlık pratiğinin direktörü olan bu profesör kendi muayehanesinin istenmeyen eşcinsel çekim duyan danışmanlarla çalışmaya gönüllü olduğunu fakat onların hiçbir şekilde kendisinin bu durumu ele alışının reklamını yapmayacağını açıkladı. Bunun da bizim mesleğe ve danışmanlara karşı çoklu ayrımcılık formları kadar gln olduğunu düşünüyorum. Peki profesyonel yardım arayan potansiyel danışmanlar yardımın nerede olduğunu nasıl biliyor? şu durumda bizim pratiklerimiz henüz tam manasıyla çaptan düşmemiştir ve milad hâlâ dolmamışken çalışmamız gerekmektedir. Benim meslektaşlarım gün ışığında niçin gün karanlıkta kalmış gibi çalışsın?

Yüksek lisansta bu başıma gelenlerden bir yıl sonra sonuçları ne olursa olsun doğruyu konuşmak yönündeki kararlılığımı imkansızlıklarla mall bir kaynak daha da ileri taşıdı. Toronto niversitesinden psikoloji profesörü Jordan Peterson, YouTube'da C-16 adlı bir tasarımı kınayan bir video paylaştı. C-16, transseksüel ve kendini erkek ya da kadın olarak tanımlamayan insanların tercih ettikleri zamirleri kullanarak konuşmayı zorunlu kılacaktı (Peterson, 2016). İmknsız diyorum nk Kanada'nın ne kadar sol yönelimli olduğu, psikoloji dünya-

sının da böyle olduğu iyi bilinir; bu yüzden de Kanada'daki bir psikoloji profesörünün radikal sol gündemi ve LGBT aktivizminin erişim alanı dışında yüksek sesle konuşmasını epeyce ilham verici buldum. Bundan daha ilham verici olan ise Peterson'un kendi derslerinin içeriğiyle yıllar içinde epey tutarlı oluşuydu (pek çoğunu Youtubeda yayınlamaktadır). Peterson'un, Scott Peck'in 1970 ve 80'lerden beri çağır açıcı çalışması *The Road Less Traveled* (Daha Az Gidilmiş Yol - 2002, orijinal versiyon: 1978) ve sonrasında *People of the Lie* (1983) ile verdiği danışmanlığın çoğunu tekrar etmekte olduğunu bulguladım.

Bu klinisyenlerin her ikisi de insanın şeytani doğasıyla ilgilenmekteydi; bilhassa Peterson totaliter rejimlerin gelişimini ve ideolojinin rolünü çalışıyordu. Her ikisi de gerçekliğin doğası itibariyle acı verici olduğunu fakat sahtekarlık ve kötü niyetin bu gerçekliği katlanılmaz kıldığını görmüştü. Her ikisi de Şu sonuca varmıştı ki baskıcı hiyerarşilerin ve insanın kötü niyetinin çözümü temelde teolojik ve spiritüeldi. Patolojik ideolojinin alternatifinin bireysel gelişim olduğunu, her bir kişinin sorumluluk alıp doğruyu söylemesi gerektiğini fark etmişlerdi; hem kelime anlamıyla hem de eylem olarak. Peck'in söylediği üzere "Ruh sağlığı, her ne pahasına olursa olsun uzun ve süregiden bir gerçekliğe kendimizi adayarak gittiğimiz bir yoldur." (2002, s.50) ve "Hakikat gerçektir. Sahte olan gerçek dışıdır." (2002, s.44). Peterson'un C-16 Tasarısı üzerine orijinal videosu bir ihtilafın fitilini ateşledikten sonra, çevrimiçi ortamda doğruyu yani konuşmanın önemi ve gücüyle ilgili vaaz veren videolarda ortaya çıkmıştı, bu videolarda konuşma hakkının kutsal olduğu söyleniyordu. Doğruyu konuşmak kasusu düzene sokandır. "Hakikat, dünyayı Cehennem olmaktan kurtaran şeydir" (Manning Centre, 2017). Peterson genellikle Soljenitsin'in Gulag Archipelago'sunu (1974, 1975, 1978) anlattılar, Soljenitsin'inin de kendisinin sessiz kalarak nasıl Sovyetlerin kuruluşuna ve ettiği zulümlere katkı sağladığını an-

ladığını belirtir. Bu yüzden de Peterson'un (2018) hayata dair sekizinci kuralı doğruyu söylemektir: ya da en azından yalan söylememektir.

Aşağıda yazılanlar üniversitede tam manasıyla hakikate adanmaya yönelik birtakım pratik önerilerdir. Eğer hocalarınız ya da sınıf arkadaşlarınız SOCE ve SAFE-T'nin etkisiz ya da zararlı olduğunu iddia ederse, onlara özellikle “dönüşüm terapisi” ve “onarım terapisi” gibi terimler kullandıkları vakit önce terminolojilerini tanımlamalarını söyleyin. Sonrasında da kanıt sunmalarını isteyin; yalnızca alıntı yapmakla kalmayıp çalışmaların esasında ispat ettiklerini de ortaya koysunlar. Ayrıca kendinizi araştırmaya aşına kılın, bilhassa da SAFE-T'nin etkililiğini gösteren çalışmalarla bunu yapın ki böylelikle yanlış bilgileri doğrulayabilin. Eğer SAFE-T'nin değeriyle ilgili kendinizden emin değilseniz o durumda APA'nın bu terapinin etkili ya da zararlı olup olmadığına karar verecek kadar çok veri olmadığını kabul ettiğini hatırlayın. Bunu kararın kesin olduğu hissine karşı gelmenin gerekçesi olarak kullanın; esasında daha detaylı araştırmaların yürütülmesi noktasında çağrı yapmak suretiyle gerçek bilimsel zihinlere başvurun. Eğer kişisel olarak SOCE veya SAFE-T'den yararlanıyorsanız, hikayenizi paylaşın (fakat hâlâ iyileşme sürecinin başlarında iseniz, sizi bunu yapma konusunda uyarıyorum). Buna itiraz edenler, sizi çürütmeye çalışırken dezavantajlı olacaktır ve siz de belki onların ön yargılarını eritme noktasında etkili olabilirsiniz.

Öğrenci olarak (yüksek lisans, üniversite, hatta ilköğretim) hatta profesyonel olarak bile konuşmanın ya da gerçeği savunmanın güvenli olmadığını ve elinize güç geçtiğinde konuşacağınıza inanabilirsiniz. Fakat o zaman çok geç olabilir. Sonuçta hakikati söylemek için asla doğru bir zaman olmadığını fark edersiniz. Bazı insanlar benim hikayemi duydu ve kâbus yaşadığımı söylediler. Ötekiler benimle birlikte bayram etti çünkü neticede durum benim açımdan iyi sonuçlanmıştı. Fakat

ben bu durumun benim açımdan iyi biteceğine hazırlıklı de-
ğildim. Şimdi bile yeterlilik almaya hazırlanırken ve Batıdaki
kamusal duygu ve yasalar bizim çalışmamıza karşı olmaya de-
vam ederken, henüz tehlikeyi atlatmadığımı ve hiçbir zaman
da atlatamayabileceğimi anlıyorum.

Eğer gerçeği konuşacaksınız aklınızda tutmanız gereken bazı
şeyler var. Öncelikle “her daim hakikate sarılmalyız, en iyi
ihtimalle onu belirleyeceğimiz için daha da önemlisi çıkar-
larımız açısından hayati olduğu için, konforumuz açısından
değil” (Peck 2002 s.50). Hakikate tam manasıyla adanmak
meydan okunmaya gönüllü olmayı aynı zamanda sonuçları
akışa bırakmayı gerektirir (Manning Centre, 2017). Hayatımın
bu yönüyle ilgili açık olup olmama ikilemiyle karşılaştı-
ğım da (kısaca) yüksek lisans eğitiminde kendimi nasıl su-
nacağımı seçmiyordum, aynı zamanda hayatım için bir yol
seçiyordum. Kabul ettiğimiz her yalan yahut hakikatin saklı
tutulması ile sahte bir gerçekliğin içinde yaşama konforuna
kapılıyoruz (Peterson 2018) ta ki birkaç silahlı gardiyanla hap-
se düşme noktasına gelene kadar. Onları alt edebiliriz fakat
herkes ilk vurulan olacak diye çok korkuyor. Açık konuşmak
gerekirse, hakikati açıklamak haricinde hiçbir şeyin size daha
iyi bir dünya getirmeyeceği yönündeki inancınızla hareket
ediyorsunuz. Evet, yüksek sesle konuştuğunuz için bir bedel
ödüyorsunuz fakat *konuşmamak da* hiçbir şekilde güvenli
olmayacak, danışan haklarını savunmamak bilimsel dürüst-
lük ve sorgulama talep etmemek de güvenli olmayacak. Eğer
kendinizi bir anda dışlanmış buluyorsanız, bunu zemininizi
sağlamlaştırmak üzere bir fırsat olarak görün. Popülerlik dışı
inançlara sahip olduğunuz ya da eşcinsellik ve SAFE-T ile
ilgili gerçekleri sorgulamayı arzu ettiğiniz için yalnızca özür
dilemeyin. Bunun yerine inançlarınızı ifade edin, henüz for-
mülasyon sürecinde ve revizyona açık durumda olsalar bile.
Hakikati konuşmanın yararı şudur: Ötekilerle birlikte sizin de
fikirleriniz gerektiğinde düzeltilebilir (Peck, 2002; Peterson,

2018). Gerçeği söylemenin kendi adınıza bir şeyleri feda etmekle sonuçlanabileceğini anlıyorum fakat yapmanız gereken hakikati dillendirmektir. Gelen sonucun da (nasıl bir sonuç olursa olsun) muhtemel en iyi sonuç olduğunu düşünün.

İkincisi, yalnız olduğunuzu zannetmeyin. Yüksek sesle konuştuğunuzda sizinle aynı fikirde olanları keşfedecek ve diğerlerine de tavrı almaları yönünde ilham vereceksiniz. Ben o kadar çok destek aldım ki boğuldum resmen; ailem bir yandan, kilisem bir yandan, danışanlarım ve grup üyelerim öte yandan, staj yerim, avukatlarım işverenim; RHN, İttifak ve tanıdığım çeşitli terapistler destek yağdırdı. Hiç karşınıza çıkmayacağını sandığınız müttefikler bile bulacaksınız. Mevcut sosyopolitik *Zeitgeist*, klasik liberal ve liberteryenlerin muhafazakârlarla güçlerini birleştirdiği bir iklimdir. Değerlerime katılmadığını ifade eden fakat okulun bana ve danışanlarıma karşı ne kadar yanlış davranıp ayrımcılık yaptığını kabul edecek makul olan insanlar da dinledi hikâyemi.

En nihayetinde, eğer gerçeği söyleyecekseniz bunu lütfen bilgelikle yapın. Dünyaya neden geldiğinizi anladıkça riskleri daha doğru şekilde hesaplıyorsunuz. Yüksek lisansı tamamlasam da tamamlamasam da kendimin ve eşimin geçimini sağlayacak güvenli bir işim vardı, tabii para kazanmak için işe koşabileceğim diğer yeteneklerimden bahsetmiyorum bile. Eğer diplomamı almasaydım bile farklı şekillerde danışmanlık yapmaktan da geri durmazdım. Herhangi bir çatışmayı önlemek için bir ağ ve destek sistemi kurmanızı tavsiye ederim. Mesela, ATCSI ya da Herkes İçin Eşitlik ve Adalet gibi destek gruplarını belirleyin ve onlardan yararlanın. Çeşitli anayasal ve yasal dini özgürlük fonlarıyla tanışıklık kurun. Sizin ya da danışanlarınızın haklarının okulunuz tarafından tehlikeye atıldığını fark ettiğiniz an avukatlarınıza danışmanızı tavsiye ederim.

Geriye dönüp baktığımda; bu alandaki çalışmalarımı ilgili açık olmaktan pişman mıyım? Hayır. Bu kadar zaman bu konuyu düşündüm, hiç pişman değilim. Fakat dürüstlüğü mü ve bütünlüğümü kurban vermeksizin nelerin bana yarar sağlamış olabileceğine dair fikirlerim var. İdare ilk dönemimden sonra değişince ben de muhtemelen yeni idareyle irtibat kurmalı ve herhangi bir çatışmaya sebep olup olmayacağını teyit etmek üzere hikayemi onlara anlatmalıydım. Sanırım savunmada kullanmak üzere gerek duymam halinde yazılı bir cevaba o şekilde sahip olurdum. Bunun da ötesinde, bütün bir yüksek lisans kariyerim boyunca sergilediğim davranış ve aldığım kararlarımdan gayet memnunum. Ayrıca kendi hikâyemi paylaşma konusunda son derece şevклиyim; başkalarına da cesaret vereceğini umut ediyorum.